

A FELSŐ-BORSODI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1904. SZEPT. HÓ 6—7 NAPJAIN

BERENTÉN TARTOTT
== ŐSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK ==

JEGYZÖKÖNYVE.

SZERKESZTETTE
SZUHAY BENEDEK
EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ

1904.
CSÍZY ELEMÉR KÖNYVNYOMDÁJA
SAJÓSZENTPÉTEREN.

A FELSŐ-BORSODI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1904. SZEPT. HÓ 6—7 NAPJAIN

BERENTÉN TARTOTT
— ŐSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK —

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE
SZUHAY BENEDEK
EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ

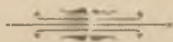
1904.
CSÍZY ELEMER KÖNYVNYOMDÁJA
SAJÓSZENTPÉTEREN.

A F.-BORSODI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1904. SZEPT. HÓ 6—7 NAPJAIN BERENTÉN TARTOTT ŐSZI
KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZÖKÖNYVE.

Jelen voltak:

Vadászy Pál
esperes

és

Ragályi Béla
egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt

Svingor József
Balogh István
Palesó Károly
Botos József
Bodnár István
Bávid József
papi

Székrenyessy Árpád
Vladár Ervin
Miklós Ödön
Gróf Vay Tihamér
Zsóry Gusztáv
Bárczay László
világi

tanácsbírák.

Szuhay Benedek, egyházmegyei papi főjegyző.

Molnár László, egyházmegyei világi főjegyző.

Elek József, egyházmegyei papi aljegyző.

Zsóry György, egyházmegyei világi aljegyző.

Svingor József, egyházmegyei dékán.

Dr. Sáfrán Dezső, egyházmegyei ügyész.

*Batta József, Barna Gyula, Bárdos István, Bogdáni József, Csapó János,
Csiky József, Czizmadia Jenő, Dakó Lajos, Doktor Gyula, Horváthi János,
Kerekes János, Konyha Pál, Lesko László, Nagy Barna, Nagy Lajos,
Osváthi Zoltán, Szentmártoni Dániel, Tóth János lelkészek. Csabay Pál fi. lel-
kész. Csiky Zoltán, Pónus Lajos, Kőszeghy Lajos s.-lelkészek.*

A tanítótestület részéről: Gödöz Ferencz, Szügyi László.

Ezen kívül egyházak küldöttei, tanítók és nagyszámu hallgatóság.

**A f.-borsodi ev. ref. egyházmegye 1904. szept.
6—7 napjain Berentén tartott őszi közgyűlésének
JEGYZÖKÖNYVE.**

1. Esperesünk a közgyűlés működésére Isten megáldó és segedelmet kérő áhitatos imája után egyházmegyei gondnokunk a jelen voltakat szívesen üdvözlővén,

A közgyűlést megnyitotta.

2. Esperesünk felolvasta a tavaszi közgyűlésünk óta egyházmegyénkben történt nevezetesebb eseményekről készített hivatalos jelentését.

Közgyűlésünk midőn e hü jelentésért köszönetet szavaz, ezt szóról-szóra jegyzőkönyvébe veszi, mely így hangzik:

Jegyzőkönyvünk egyházmegyei közgyűlés!

Tavaszi gyűlésünk óta alig telt el néhány hónap, — tehát a mily rövid e lefolyt idő: oly rövid lesz jelentésem is, — habár ez év egyike lesz a legemlékezetesebbeknek, a mennyiben ez évben — november 10-én fog összeülni országos zsinatunk, a reá várakozó nagy, és fontos kérdések megoldása végett, melyek közt legelső sorban magaslik ki az egyházi adózás kérdése, és az 1848. XX. t.-cz. sokszor emlegetett, s minden oldalról megvitatott nagy elveivel szemben leendő állás foglalás, — mely nagy kérdések annál is inkább megoldhatók szerintem, mivel az összeülnendő parlamenttel, illetőleg kormányval jobban, közvetlenebbül kicserélendők lesznek zsinatunk nézetei, tervezetben foglalt követeléseai, melyeket viszonyosság nagy elvének törvényes alapján méltán meg is várhat, főleg ha a hazának tett majd 5 százados szolgálataink értéke mellett tekintetbe vesszük ismeretes szegénységünket is, mivel küzdeniök kellett öseinknek, s küzdenünk kell nekünk is, amíg egy más feleke-

zet egykedvű közönnyel nézi hiveink terhek alatti roskadozását, s azért nem csodálom ha e terhek összehasonlításából kifolyó eredmény vallás cserélésre bírja is a könnyen hívő lelkeket.

Egyik legfontosabb esemény volt tavaszi közgyűlésünk óta a zsinati rendes és póttagok megválasztása, mi — módosítási szempontból — két nézetet teremtett ugyan, de az egygyé olvadás útja még is teljes sikerre vezetett, s a remélt nehézségek, akadályok, a jól kitervezett és megvetett alapon egészen elhárultak, úgy hogy egyházkerületünknek e tekintetben követett eljárása más — egyházmegyénként választott egyházkerületeknek is zsinórmértékül szolgálhat. Az egyházi adózás ügyében hozzánk lelkészekhez érkezett a konventi adóügyi albizottság elnökétől egy felhívás, mely az 1900-ik évi egyházi adózási viszonyok (pontos és tényleges viszonyoknak megfelelő) felderíthetése céljából az 1902 és 1903-iki években e tárgyban kelt körlevelek tartalmának mint egy kiegészítésül s a valóságnak megfelelő adatokat kér, hogy azokat a zsinati előmunkálatok szerkesztésénél felhasználhassa. Az állami egyenes adók összegének feltüntetésére nézve a községi B. tabellát kéri alapul venni, hogy annak adatai legyenek irhatók a kérdő pontok után. Hogy ezek, — szinte bonyadalmaknak mondható adatok beszerzésével párhuzamosan minő lesz a gyakorlati haszon, azt a jövő fogja megmutatni, de óhajtandó volna, hogy az alapuló munkálat minél előbb napvilágot látna, hogy legalább a sajtóban tárgyalható, megbirálható lenne az idő rövidege daczára is. Ez a nagy bajunk, hogy későn kezdtük a munkát, s későn végeztük és így az abból természetesen következő minden felelősséget nélkülöző munkálatok hiányos voltába vesz el, sokszor a közvárakozás reménye.

Mult gyűlésünk óta folytonosan ébren tartja a közfigyelmet a meszes-abodi papválasztás megerősítése, a mivel kapcsolatosan oly kérdések merülnek fel, a melyek mint elvi jelentőségűek — e jelen gyűlésen lesznek megvitatandók.

Felhívom a közfigyelmet, továbbá a felmerülő ügyek tárgyalására, a melyeknek hangsúlyozott ismétlése mellett magamat a nagytt. egyházm. közgyűlés jókaratába tisztelettel ajánlom.

3. Olvasztott a lászólalvi lelkész választást vezető küldöttség jelentése mely szerint a nevezett lelkészi állomásra az egyháztagok meghívás útján Bárdos István kondói lelkészt választották.

Ezzel kapcsolatban olvasztott a lászólalvi egyház előjáróságának kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy az építkezések előtt álló egyház közérdekeire való tekintetből törvényesen megválasztott lelkészek már most foglalhassa el új lelkészi állomását, mint rendes és beerősített lelkész.

Mivel a választás a legnagyobb rendben s E. T. ide vonatkozó §§-ai szerint történt: a választás megerősítették.

Továbbá megengedi közgyűlésünk, hogy Bárdos István már most elfoglalhassa új állomását, azon feltétellel, hogy a főt. egyházkerület szükösi tárát illető fél lelkészi javadalom a levonható rendes kiadások után általa a közpénztárba befizettetik.

Beiktatására Botos József és Miklós Ödön szakaszbeli tanácsbírók kiküldetnek, a kik azzal is megbiztatnak, hogy a lelkészi jövedelmet s levonható kiadásait számitsák ki.

4. Borsodon tartott tavaszi közgyűlés 4. sz. jkvi pontjára való hivatkozással olvasztott Bodolay Miklós visnyói lelkész levele melyben tudatja, hogy családi körülményei miatt most a beerősítésen meg nem jelenhet.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s tudatja kérvényezővel, hogy beerősítése jövő tavaszi közgyűlésünkre halasztatott.

5. Ugyanazon közgyűlés 5. sz. jkvi pontjában a Konyha Pál volt pitsburgi missiói lelkész Meszesre való beerősítéséről úgy határozott, hogy a szokásos beerősítést öszig elodázza, amikorra nevezett lelkész az amerikai ref. egyház illetékes belmissiói főhatóságától rendes és elfogadható szolgálati bizonyítványt és elbocsátó levelet tartozik bemutatni.

Miután Konyha Pál volt pitsburgi missiói lelkész ez egyházmegyei határozatnak eleget nem tett; miután legjobb tudomásunk szerint a már régebben bemutatott classis igazolványában nincs kitüntetve a szolgálati idő, de nem is illetékes belmissiói főhatóságától szereztetett be, a melynek kormányzata és főhatósága alá tartozik minden amerikai ref.

magyar missiói lelkész fegyelmi és egyéb ügyekben és e főhatóság adja fizetéseiket is; közgyűlésünk a lelkészi kar tekintélyének megóvása és saját érdekében a legszigorubbant utasítja nevezett lelkészt, fent említett és legelső levelében is ígért bizonyítványainak 1905 jan. 1-ig a nt. esperesi hivatalhoz való bemutatására, — mit ha nem teljesítene azon esetben mostani közgyűlésünk a megtörtént lelkészválasztást semmiesnek nyilvánítja s utasítja már most esperesét, hogy az így megüresedett lelkészi állás betöltése iránt haladéktalanul intézkedjék.

6. Palesó Sándor Kazára, Kerekes Barna F.-Kelecsénybe, Láposy Ferencz Kondóra, Ablonczy Sándor Lakra, Tóth Károly S.-Kazinczra (II), Jeney Gyula F.-Nyárádra mint okleveles rendes tanítóknak megválasztván.

Közgyűlésünk őket okmányaik alapján nevezett állomásaikra beerősíti.

Kerekes Barna, Láposy Ferencz, Ablonczy Sándor, Jeney Gyula a hivatalos esküt ünnepélyesen letévén, erről nekik bizonyítvány kiadása határozottatott.

Tóth Károly és Ablonczy Sándor tanítók azonban utasítatnak, hogy a tanítóképezdei Igazgatói hivatalban levő oklevelüket 30 nap alatt a nt. esperesi hivatalnak tartoznak bemutatni.

7. ifj. Csabay Pál visnyói h. lelkész bemutatja II. lelkészi vizsgájáról tanuskodó bizonyítványát; Pónus Lajos bánhorváti s. lelkész pedig bemutatja az abauj egyházmegye esperesének elbocsátó levelét.

Tudomásul vétetik.

8. Olvasatott Simon József balajti lelkész kérvénye s ezzel kapcsolatban olvasatott Kőszeghy János s. lelkész folyamódványa, — melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy nevezett s. lelkészt ilyen minőségben Balajtra rendelni s így egyházmegyénkbe kebelezeni méltóztassék.

Közgyűlésünk nevezett segédlelkészt bizonyítványai alapján bekebelezi.

9. Olvasatott lelkészértekezletünk Edelényben aug. 6-án tartott gyűlésének jegyzőkönyve melynek közgyűlésünk által intézkedett igénylet pontjai következők:

a., Miután az értekezletről távolmaradásukat nem igazolták az elnökségnél: Almássy Lajos, Kirvacs László, Lesko László, és Lengyel Gyula;

a magukat nem igazolók 4—4 korona birságban az értekezőket pénztára javára elmarasztaltatnak, — mely körülményre az értekezőket pénztárnok figyelme felhivatik.

b., A XIV. pont alatt foglalt azon határozatra, mely a Próbá Énekeskönyvről mond bírálatot Szuhay Benedek papi főjegyző előadásában:

Közgyűlésünk az alapos munkálatban lefektetett s indokolt elveket némi szelidítéssel elfogadja s magáévá teszi. — S midőn bizottságnak szakszerű tanulmányáért jkvi köszönetet szavaz: ugyanakkor kimondja, hogy az új énekeskönyv összegyűjtött darabjait bírálandó anyagnak tekinti, melyre a protestánszszellem természetéből folyó jogos és igazságos kritikának föltétlenül el kell hangzani. Kimondja továbbá, hogy hivatalos használatra jelen alakjában el nem fogadja, bár általánosságban véve a próba énekeskönyvet sokkal jobbnak tartja a réginél. Kimondja továbbá, hogy a Zsoltár illetve Dicséret elnevezés maradjon meg római illetve arab számok jelzésével mint a réginél. Sok eszmeileg szegény zsoltárt és tartalmatlan dicséretet még ki kell hagyni. Kimondja, hogy új pályázatot kell hirdetni, hogy az általunk kifogásolt gyenge énekek helyére kifogástalan századokra szóló énekek jöjjenek. — Végül kimondja, hogy a próba énekeskönyvet vissza kell adni az egyetemes énekügyi bizottságnak, hogy a hivatalos bírálatban megjelölt hibákat kijavítva, lehetőleg közmegnyugvást támaszson a lelkekben az új énekeskönyv behozatala. Különben a bizottsági munkálat egész terjedelmében jkönyvbe vétetik s a fötiszteletű egyházkerületi közgyűlésre tisztelettel felterjesztetik, miut az egyházmegye véleménye.

Nagyfötisztelű egyházmegyei Közgyűlés!

A fötiszt és mélt. Konvent 1903. jul. 3—6. napjain Budapesten tartott közgyűlés 54. sz. jkönyvi pontjának 4. sz. határozatával utasította az egyházkerületeket, hogy — „mielőtt egyetemes konventünk az énekeskönyv kiadása ügyében érdemlegesen intézkednék az új énekeskönyvet leteszi az egyházkerületekre, hogy

azok ugy magára az énekes könyvre, mint az ezen ügynél esetleg felmerülhető más kérdésekre nézve is nyilatkozhassanak.“ (1903. 54. 4. konventi jkönyv.)

Igy került ez az ügy elibénk, hogy mint egyházmegyei hatóság, mi is hivatalos birálatban mondjunk véleményt a próba énekeskönyv belső és külső értéke felől.

Azonban az énekügyi bizottságjegyzőkönyvének 9-ik pontjában ugy akarta megoldani e fontos kérdést, hogy az elnök mellé mindenik egyházkerület 1—1 tagot válasszon s ennek véleményes javaslata alapján intézkedjék aztán tovább a konvent az énekeskönyv sorsa felől. De ez indítvány mellőztetett s Gr. Dégenfeld József véleménye fogadtatott el, hogy az egyházhatóságok is föltétlenül mondjanak hivatalos birálatot.

Ugy látszik ez állásfoglalásból, hogy a konvent maga is sokalta azt a teljhatalmu felhatalmazást, mit kapott a debreczeni zsinattól. Ugy látszik, maga sem tartotta helyesnek, hogy egy bizottság munkálata minden hivatalos birálat nélkül fogadtassék el épen azon egyházkerületek részéről, a mely egyházkerületek egyházai és hivei részére készítettett az új énekeskönyv s a mely kerületek részaránylagosan fedezik is az irói és nyomtatási költségeket.

A konventnek ez okos, körültekintő határozatáért mi csak hálás köszönetet mondhatunk. Különben ha nem így határozott volna, akkor megtagadja éppen a protestáns szabad szellemet, mely éltető lelkünk! Megtagadja a nyilvános és hivatalos birálatok jogosultságát, meiy nélkül pedig egy énekeskönyvet hivatalos használatra elfogadni tiltja önérzetünk, történelmi multunk, s önkormányzati jogunk.

Csakhogy a konvent ezt az alkotmányos határozatot — nézetünk szerint — későn hozta. Későn pedig azért, mert e határozatot megelőzte ugy a jeligés levelek felbontása, mint az elfogadott énekekért járó tiszteletdíjak felosztása.

S mert ez befejezett tény: a hivatalos birálatot megnehezíti épen azon körülmény, hogy a próba énekeskönyv összes darabjait már jutalmazta is az énekügyi bizottság; tehát szerinte azok mind elfogadhatók, sőt kifogástalanok! Pedig ki tudja, hogy a hivatalos birálatok olyan teljes elismeréssel, dicsérettel szólnak-e

majd a próba énekeskönyvről, mint a bizottság tagjai? ! Ki tudja nem lesz-e egyházmegye, kerület, mely jobbnak nem találván az újat, hivatalosan el nem fogadja s a kerületek többsége nem mondja-e ki hivatalosan, hogy inkább marad minden fogyatékos-sága mellett is a réginél! ? S ha így lenne: a legszentebb ügyünkben a kavarodást ki nem kerülhetjük. — Pedig mindezt ki lehetett volna kerülni az egyetemes énekügyi bizottságnak egy kis várakozó álláspont elfogadásával.

*   *   *

El kell ismernünk, hogy ez a próba énekeskönyv közel 30 esztendőnek a gyümölcse. El kell ismernünk, hogy ezt sok kiváló elme vívódása teremtette meg, dolgozván nagy fáradsággal és laukadatlan küzdelemmel, hogy tehetsége szerint alkossa lehetőleg a legjobbat! — De mert a zsoltárok és dicséretetek mind megannyi himnuszok az Isten bölcsességét jóságát hatalmát vannak hivatva magasztalni s mert a himnusz a legmagasabb fajta a lyrai költészetnek: jó himnusz írni legfelségesebb, de legnehezebb dolog is. — Egy jó énekeskönyvnek az írásához, alkotásához kevés a buzgóság, kevés az igyekezet! Egy jó énekeskönyvnek alkotásához az Istentől ihletett vallásos lelkű költőknek egész gárdája kell. Továbbá kell ideáért, vallásért, Istenért lelkesülő kor, mely a földre teszi ugyan az ő lábát; de tekintetét az égre irányozza.

Ha úgy a költői gárda, mint a vallásos kor hiányzik: kiváló énekeskönyvet alkotni képtelenség.

Hogy ma sem ihletett lelkű, vallásos költői gárda, sem vallásos kor nincs; az meglátszik az énekgyűjteményen is, mely kezeink között van. Akad ugyan e 336 éneket magában foglaló gyűjteményben több olyan, mely úgy tartalom, mint alaki tekintetben remek alkotás; vagyis a muzsa csókjának szülötte; de van sok olyan mely a kívánatos mértéket alig üti meg, s van kelleténél több olyan, mely tisztán robot munka számba vehető a belső szükségességnek, az isteni sugallatnak legkisebb jele és hatása nélkül. Az ilyen darabok szintelenek, hatásuk semmi, sőt sokszor bosszantó elannyira, hogy maga a szoros értelemben vett nép is mosolyogni foggyarlóságai felett. Pedig ebben az életbe vágó kérdésben a nép, a gyüle-

kezet véleményére nagyon sokat kell adni, mert ennek a népnek ma is mindennapi tápláléka az énekeskönyv. Ha hasonlíthatatlanul jobbat adunk kezébe: még akkor is tartózkodva fogadja. Ha körülbelől egyforma értékűt a régivel: akkor használja a régit. Ha pedig rosszabbat adunk kezébe; akkor később lemondani hitéről, vallásáról, mint hogy ilyen énekeskönyvből énekeljen!

És az énekek megítéléséhez nem kell akadémiai képzettség nem kell a költészettani szabályok tudása: elég a meg nem romlott izlés. E meg nem romlott izléssel helyesebb bírálatot lehet mondani 1—1 énekre, mint sok tudománnyal és bölcseséggel. Hiszen tudjuk, hogy a szépnek önmagában van vonzó, lebilincselő ereje; a ruttól pedig önkéntelenül is elfordulunk!

A próbaénekeskönyv mai beosztását nem tartjuk helyesnek.

Legyen a megújítandó énekeskönyv ezután is „Zsoltárok“ „Felálló alkalmi énekek“ és „Dicséretetek“ gyűjteménye. E beosztás helyes volta mellett szól a nép és a mindnyájunk kebelében élő megcsontosodott megszokás és gyakorlat. De emellett szól az is, hogy az „Ének“ gyűjtő fogalom lévén, a zsoltárok könyven elvesznek illetve beolvadnak a közös névbe. Vagy épen ez volt a fő cél? Ha ez volt: helyeselni nem tudjuk, mert a bibliai alapról letérni nem szabad; ennek az alapnak gyengítése nem lehet feladata még az énekügyi bizottságnak sem. Kívánjuk tehát, hogy ne 336 sorszámossal jelezzük zsoltárainkat és dicséreteinket, hanem megkülönböztetésül mint eddig, római számokkal jelöljük a 150 Zsoltár elfogadott darabjait s arab számokkal úgy a felálló alkalmi énekeket, amint a dicséreteket. — A dicséreteknek az alkalomhoz mért beosztása egészen a régi. Ugy szintén az énekeskönyv végére illesztett 23 alkalmi könyörgés is — mely bár kivétel nélkül mind egy eszme és gondolatkörben mozog; de hitteljes, buzgósságot lehelő mind s úgy tartalmi, mint alak tekintetében kifogástalan s népünk olyan előszeretettel fogja olvasgatni, mint olvasta ma is a jó öreg Szikszay György debreczeni praedikátor keresztyén tanításait és imádságait.

I. Zsoltárok.

A próba énekeskönyvben a Zsoltárokból 86 ének van részint eddigi dallamára, részint megcserélt dallamra készítve. — Te-

hát felénél valamivel több. — Azt mi sem tartanánk helyesnek, hogy mind a 150 Zsoltár átdolgoztassék; mert bizony, sok van e Zsoltárok között olyan, mely tartalomban szegény, zsidó vonatkozásokkal ékeskedő, átkot szóró, — melyeknek átdolgozása sem nem kívánatos, sem nem szükséges. — Sőt mi még az elfogadott s átdolgozott 86 ének közül is minden lelkiismereti furdalás nélkül kihagyni kérjük a 18. 20. 28. 31. 34. 41. 42. 44. 47. 48. 56. 57. 68. 70. 80. 81. 82. 83. énekeket, — mint a melyek még kitünő átdolgozás mellett is nélkülöznék ama belső kellékeket amik nélkül mi jó zsoltárt még csak képzelni sem tudunk.

A felsoroltak között egy sincs olyan, mely általános értékű volna. Többnyire egy kesergő sziv önkéntes panaszai, egy tépelődő lélek háborgásai anélkül, hogy lelki fölemelkedést vagy szivbeli nyugalmat teremtenének. Vékony tartalmu zsoltár mind. — Ha kihagyjuk: nagyban emeljük vele válogatott zsoltáraink igazi értékét.

Maradjanak meg, de megfelelő, szép átdolgozásban az: 1. 2. 5. 6. 7. 8. 9. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 21. 22. 23. 24. 25. 32. 33. 36. 38. 39. 50. 52. 53. 54. 62. 63. 64. 65. 67. 69. 75. 77. 79. 84. számú énekek. — Ezekben van magvas gondolat, keresztényeni eszme és tisztult felfogás; de az átdolgozó vagy nem tudott vagy nem birt lehatolni azoknak mélységeibe; művészi lélekkel írni meg nem tudott; így a zsoltárokat jelen alakjában csak kísérleteknek kell tartanunk, melyek a régi megszokott énekeskönyvet soha, de soha nem fogják kiszorítani. — Sok ezekben a körmondatos forma; nagyon nehézkes és természetellenes a mondat-szerkezet; a verstannak a törvényei pedig sok helyen figyelmen kívül hagyattak.

De mert a példa legjobban bizonyít: állításunkat igazoljuk is. Itt van mindjárt az I. ének a régi CXIX. zs. dallamára átírva. Így a 3 első sorban kifejezett „jár, meg nem áll, ül“ kifejezés az átdolgozásban egészen eltörpül. Továbbá a „gyönyört lel.“ — „Csak a gonosznak vész el ő dolga — ítéletre támad“ — mind homályos sőt értelmetlen kifejezés. A régi sokkal jobb, világosabb. Erőltetett ez:

„A gonoszszal megbiránk

Mert Isten volt a biránk,“ (7. Ének 4.)

vagy

Örül az Urban lelkem szüntelen
„Mert ő velem van s örzi bátorságom.“

Vagy

„Pásztorbotod megbátorítja lelkem“
Balzsamodat kiárasztod fejemre! (12. É. 2. 3.)

Vagy

„Éneki fenszóval
És vig hangossággal
Magasztalom felségedet!“

Nem énekbe való a „és“-sel e folytonos nógatás:

„Tartsd meg azért a te hü néped
És áldd meg a te örökséged,
Legeltessed és vigasztald
És örökké felmagasztald!“ (17. É. 4.)

Eröltetett:

„Irgalmadért megáll hozzád hűségem!“ (33. É. 5.)
„Hogy hitedet el ne veszítsed!“ (36. É. 2.)

Lehetetlen az ilyen állítás:

„Az Isten egy szót szolt egyszer,
Meghallottam én azt kétszer,
Hogy hatalma az eget éri!“ (36. É. 5.)

Rosz hangzásu az ilyen:

„Nap, napnak mutatja!“ . .
„Kit kívüled lelkem kedveljen;“ (44. É. 8.)

Homályos ez:

„Mert nála az irgalom
Erőt vesz a haragon!“ (45. É. 4.)

Nem magyaros az ilyen:

„Tőled teremtetett az észak és a dél“ (51. É. 5.)
Ez ének végén minek van két oda nem illő:

Ámen. Ámen?!

A régi XC. zsoltárban nem szabad ilyen erőltetett sorokat megtérni:

„Sőt javaiddal minden nap betölts
És jóvoltodból vig énekre költs.
Szolgáidon dolgaidat láttasd meg
Dicsőséged terjeszd ki fiaikra!

Nem keresztyéni az 56 Ének 3 és 4 versszaka:

„Az urnak méltósága fénylik
Az ő fenséges szent házában
S az egész föld ő tőle féljen“! (56. 3. 4.)

Nem Isten irgalmát, de az erős bosszuálló Jehovát dicséri a 77 Ének 4 verse mely nem énekes könyvbe való:

„Te Babilon leánya ezt meghiggyed,
Hogy végre majd por-hamuvá kell lenned;
Az Isten él ki megfizet neked
A sziklához csapkozza gyermeked.“

Ilyen barbárságot nem szabad feltételezni egy okos lélekkel érző szívvel felruházott közönséges emberről se: nem az Istenről, ki fogalmunk szerint a legtökéletesebb Fővalóság!

Eröltetett is, zavart is, s nem énekbe való az ilyen kinrim-gyüjtemény:

„Gyűjtsünk oly kincset, melyet a tűz koha
Hév forrósága meg nem emészt soha,
Tűzben megpróbált arany ez a kincs
Melyen semmi veszélynek jussa nincs,
A koporsónak sincs rajta hatalma,
Elvesze reá nézve diadalma,
Ez kísér lételünknek czéljára
A teremtő színe látására!“ (83. É. 4.)

Szerencsés átdolgozás, tehát költői értékénél fogva elfogadható a: 3. 4. 10. 26. 27. 29. 30. 35. 37. 38. 40. 43. 44. 46. 49. 51. 55. 58. 59. 60. 61. 62. 66. 71. 72. 73. 74. 76. 78. 82. 85. 86. számmal jelzett ének. — Az összes átdolgozott zsoltárok gyöngye a 49 (régi LXXXIV)-ik mely egyszeri átolvasás után is foglyul ejti az Istenhez vágyódó szívet és lelket. Kiváló szép még a: 10. 26. 40. 51. 61. 85.

Habár szerintünk is minden javítás nélkül elfogadható az átdolgozott 86 zsoltárból 32: az igazság érdekében ki kell jelentenünk, hogy az új énekeskönyvnek ez a zsoltár-átdolgozásokból álló része a leggyengébb. Kevés kivétellel mintha egy kéz dolgozta volna

át valamennyit. Szembe ötlő hibáktól hemzsegnek az új zsoltárok. — Igaz, hogy a régi megszokott zsoltárok átdolgozása ugyancsak próbára teszi a poéta erejét! — Köti a szöveg, a dallam. Tartalmi egység, rövidség és világosság ritka átdolgozásban jut érvényre. De a hol érvényre jut: a biblia kenet, a buzgóság, a rendületlen bizalom szárnyat ad a léleknek s a hatás kézzelfogható.

II. Dicséretetek.

A felálló (kezdő) énekek és dicséretetek száma együtt 250. Roppant nagy szám! Ilyen sok éneket ugyan mikor fog megtanulni a mi zsoltáros népünk? Mikor fog átmenni szívébe-lelkébe úgy, hogy jó és balsorsában énekléssel dicsérje az Istent?!

A dicséretetek beosztása egészen a régi. Kezdi az ujesztendei énekekkel. Ilyen van 5. Jó a 87. 88. 91. Rosz s rendkívül gyenge a 90. A 89. pedig maradjon minden változtatás nélkül régi formájában!

A 4 virágvasárnapi ének mind elfogadható.

Nagyheti illetve nagypénteki ének van 9. Kifogástalan a 96. 99. 101. 102. Javitást kíván a 97. 98. 100. A 97. utolsó sora még képtelenséget is mond, midőn így énekel:

„Oh mi édes Ur Jézusunk
Szabadítónk fő orvosunk
Kik általad s veled élünk
Szálljon áldás rád mi tőlünk!“ (97. É. 6.)

Mi eddig úgy tudtuk, hogy az áldást Isten adja s nem mi gyarló emberek!

Elmaradhat a 97. 103. 104. Ez utóbbi rendkívül nehézkes új dallamánál fogva is.

Husvétii van 9. Szép s a husvétii igazság diadalát méltósan fejezi ki, s hitre bizalomra, lelkesít a 105. 107. 108. 109. 110. 111. 113. Javitandó még a 106. 112.

Áldozócsütörtöki van 6. Elfogadható a 115. 116. Gyenge s mással cserélendő fel a 117. (Megüresítéd . . .) 118. 119. Bár ez utolsó kettő egészen új ének: de messze mögötte marad megszo-

kott áldozócsütörtöki kedvelt énekeinknek. Se hangulat, se hév, se belsőség nincsen ezekben, s így hatásuk: semmi!

Pünkösdi van 8. Igen szép a: 121. 122. 124. 125. 126. 127. Elmaradhat a 123. Javitandó még a 120.

A régi 37. dicséret javítására nézve megjegyezzük, hogy tiltakozunk minden olyan kísérlet ellen, — mely így hangzik: „Nyelveket egy hitre vive,“ — a helyett: „Nyelveket egyező hitre!“

Hiszen a kinek füle van hallja, hogy itt a régi sokkal szebb, erőteljesebb, művésziesebb kifejezés, mint az az erőltetett rossz hangzásu semmiség!

Adventi ének van 14; a jobbak közül való mind, bár a 132. 134. 137. 139. 141. csak megfelelő szép és izléses átalakításban jöhet; vagy egészen el is maradhat. Kiváló szép a régi megszokotakon kívül a 136. 138. uj.

A 10 karácsonyi ének közül jó a 142. 143. 145. Kiváló szép a 146. 149. Javitandó a 144. 147. Elmaradhat a 150. 151. mint alantjáró rimpengetések.

A Kinrim gyűjteménynek remek példája a 148. ének megfelelő uj dallamra. Különösen a 2. 3. 4. 5. versszaka olyan, amihez nem kell indoklás. — Nem aranyat; de határozott megrovást érdemel az ilyen ének. — Mondják, hogy ez régi ének! Mindegy. Kegyeletből se szabad felvenni ilyen gyarlóságot!

Vasárnapi ének van a régi felálló énekekkel együtt 55. E csoportba van beillesztve a szebb, tartalmasabb katekhizmusi énekek közül is több. Régi megszokott kezdő énekeinken nincs semmi javítás 1-nek kivételével; de ez bátran elrontás számba is mehet. Mert javítás-e az, midőn a minden áron ujitani akaró így javít:

„Vegyen bennünk épületet
A hit reménység és Szeretet
Oh Ur Jézus jövel, segíts!“

E vasárnapi énekek között foglalt helyet, az uj énekek közül a legszebb legfelségesebb himnusz, a 180. ének, melyben a vallásos hit buzgósággal, a költői felséges gondolatok, képek, ellentétek, szerencsés, behizelgő külsővel ölelkeznek. — Közvetlenségével, — költői erejével, képeinek és nyelvének szin pompájával úgy hat, mint az áldásthozó májusi eső, ha megöntözi a szomjuhozó föld

barázdáit. Átdolgozandó a 160. 163. 164. 165. 166. 167. 169. 171. 178. 185. 188. 197. 200. Kiváló szép a 179. 187. 201. 211. új ének.

A többi ismeretes vasárnapi énekeinknek átdolgozása.

Mi megszokott közkedveltségű énekeinket hagynánk úgy, ahogy a régi istenes régi papok megírták. Mert itt-ott egy-két szó módosítás még nem javítás, s általában mondhatjuk, hogy eddig is vasárnapi énekeink kevés kivétellel megálták helyöket. Minek változtatni: „Im bejöttünk nagy örömmel.“ — „Óh könyörgést meghallgató!“ „Dicsérjük hálaadással“ „Isten kezét mutatja“ „Istenre bízom magamat.“ — „Oh minden jóknak kutfeje.“ — „Világnak ura bölcs teremtője“ kezdetű szép dicséreteinken. Azok úgy szépek, ahogy vannak, s ma is értékes gyöngyei a vallásos költészetnek!

Sajnáljuk, hogy a 177. énekben ez a régi felséges gondolat:

„Én ha a napfénybe mártanám is ecsetem;

Felséges voltodnak árnyékát sem festhetem!“

most kimaradt. Ilyennek nem szabad történni. Hiszen ez a három (régi 66. 67. 68.) ének Kleisttől van ugyan németből lefordítva: de mindenkor felséges himnusza lesz az Isten nagyságát hirdető léleknek.

Bizvást elmaradható a 190—199-ig számu énekek. Ezekben nincs semmi magasabb költőiség s így hatástalanok maradnak. Alantjárók, így a lelket sem tudják emelni.

Nagymérvű rontás van a 208-ban; mivel e két sor helyett:

„Oh mi szent az az indulat

Mely veled örömet mulat“ — így javít az értelem és széphangzat rovására:

„Mily szent az a vágyó érzet

A mely minket hozzád készlet!“

Köznap reggeli ének van 22; estvéli van 19.

Gyenge a 222. 224. 230. 232. 236. Elfogadható kevés simitással a 220. 221. 225. 226. 234. 235. Itt e csoportban az új énekek közepesek. — De már az estéli énekek közül az újak valóban kitünő alkotások. A 247. 249. 250. 251. 252. 253. ének, kiállja a versenyt bármely nemzet legszebb dicséreteivel. — Lángoló buzgóság, mély hit, az estének a mulandósággal összekapcsolt

gondolata, rendületlen bizalom s költői erő nagyban emelik becsét és értékét.

A 14 bűnbánati ének kevés javítással mind elfogadható!

Urvacsorai ének van 13. A „Jer lássuk az Ur keresztjét!” Kezdetű (270) ének épen közkedveltségénél fogva szebb átalakítást érdemel. — A 274. üres s amellet erőltetett ének. — A kenyér és bor megáldási énekek semmit mondok; nincs is rájuk semmi szükség míg a „Szállj le most menyből életnek kenyere!” felséges dallama és ügyesen alkalmazott szövege emelheti az Ur vacsorában részesülők táborát.

Az évszaki énekek sorát megnyitja a tavaszi 283. ének. Ezek szépek; de már a nyári és aratáskori énekek nagyon közepesek. — Kitünő a zivataros időben. Szárazságkor, jégcsapáskor mondandó ének. — A régiek vallásos hite, kegyessége és bibliai ódon zamata érezhető e szép dicséretnek olvasásakor.

Az őszi énekek gyengék. — Annál sikerültebb a téli énekek átdolgozása.

A 304—313-ig terjedő nagyon is alkalmi 9. ének. (Templom szentelés, papszentelés, iktatás, egyházi gyűlés) csak robotszerű munka minden költészet nélkül. Gondolatai alant szállnak, mintha már ki volna a lélek fáradva, s nem birna fennen repülni! Ezek helyébe egészen új éneket kell írni.

Jó elfogadható a reformatiói emlék ünnepén mondandó 4 ének; gyarló a keresztelési, hitvallástételi énekek; de a 320. elfogadható.

Elfogadható a 326; gyenge a király dicséret; de a király halálakor mondandó ének kitünő; valamint jó a 329. is. — De erőltetett, nehézkes s minden költészet nélkül való a: 330.

Az ó év utolsó napján mondandó énekek közepesek. — De erőltetett, s tartalmilag szegény, a 336. új ének. A 334. énekből valamint a régi 130. dicséret. (Óh könyörgést)-ből a „Jehova” szó kihagyandó mint zsidós kifejezése Istennek!

Hogy a dicséret átdolgozások a legtöbb helyt a költészettani szabályokat nem tartják szem előtt, annak igazolására bőséges számmal lehet felhozni példákat. — Itt a nehézkesség, ott a tartalmatlanság, itt a bombaszt, ott a rossz hangzat és keserves mondat-szerkezet sérti a fület. Ilyenek:

- „Vér verejték csorog róla
S el-el alél összerogyva“ (100. É. 2.)
- „Majd száraz és viz vált külön szavadra
S a pusztá földre hult a fü s fa magva!“ (165. 2.)
- „Hogy atyjuk vagy, s látsz bajukban jó véget!“ (167. 2.)
- „Védi karja kit baj ért“ (188. É. 3.)
- „Földi tikkadt vándorok
Gyarló, elmuló porok
Rázva szárnyunk sok porát
Szálni vágyunk oda át.
Fel tehozzád Istenünk
Hol veled megpihenünk!“ (197. É. 2.)
- „Ugy meghat engem édes Jézusom
É nagy szerelmed, s ennek őrző gondja!“ (203. É. 3.)
- „Tedd hathatóssá a szent ígét bennünk
Szent buzgalomra gyuljon attól keblünk
S galamb szelidség töltse keblünket!“ (212. É. 3.)
- „Könyörgök Uram hozzád mindenkiért,
Fökép a kikért a Krisztus ontott vért!“ (222. É. 3.)
- „Mert az Úr nem hagyja
A töredelmes lelkeket
Söt táplálja mindezeket
S magát nekik adja!“ (274. É. 1.)
- „Szüllje ujjá őket lelked kegyelme!“ (319. É. 1.)
- „Ajakamon hordom“
„Szent háza zengje tetteit!“ (67. É. 2.)

De elég e példákból. Látható ebből is, hogy a dicséretnek bár jóval fölötte állanak jóság tekintetében, a zsoltár átdolgozásoknak: még nagyon sok simításnak kell történni azokon míg egészen használhatók lesznek.

III. Az énekek dallama.

A zsoltárok 52-féle dallamra vannak átírva. Felesleges, sőt teljesen szükségtelen e sok dallam. Elég lett volna 30—40 zsoltár dallamot felvenni. Mit keres ott a régi CXIX-nek a III-nak, a LXXIII. XCII. CXLIV-nek dallama a melyet se a nép nem szokott énekelni, se pedig hangulatba nem ejt. — És ha már olyan sokat felvett, csere-berélt a bizottság a dallamok közül: akkor nem tudjuk megérteni azt, hogy miért hagyta ki a régi — CIV. zsoltárnak felséges dallamát, melyben erő, hév méltóság ölelkezik, — mely csaknem a legművésziesebb dallam az egész zsoltárban! Talán azért, mert ennek az éneknek a szövegét a CXLVIII. Zs. dallamára írta át az átdolgozó? Tiltakozunk a folytonos csere-berélés ellen is. — A nép e nagy zür-zavarban nem tud eligazodni, s ha így kezébe veszi az énekeskönyvet: bosszankodva fogja letenni. — A dicséreték közt 42. dallam van, melyek részint újak, részint régiek megtoldva az erdélyi énekeskönyv legszebb dallamaival; továbbá ugy a Kölcsey Hymnuszának, mint a Luther énekének ismert dallamával. E helyen említjük meg, hogy a régi karácsonyi ének: „Hogy eljött az idő teljessége! . . .“ kezdetű ének régi dallamát feltétlenül felveendőnek tartjuk, s nem tudjuk, hogy miért hagyta ki a bizottság? — Egy és ugyanazon éneknek más dallamra való éneklése igen meg fogja nehezíteni a gyakorlati kivihetőséget!

Az új dallamokra az a megjegyzésünk, hogy azok bár szépek, művésziések; de rendkívül nehézkes menetűek s népünk igen nehezen fogja eltanulni!

* * *

Az elmondottak alapján összegezve véleményünket ki kell mondanunk, hogy a próba énekeskönyvet így mai formájában használat végett, el nem fogadhatjuk! Tagadhatatlanul vannak szép, sőt kitünő énekeink, ugy az átdolgozottak, mint az új alkotások között; de több a felénél gyenge átdolgozásu és alkotásu elannyira, hogy ilyet a nép kezébe adni nem lehet.

Használjuk tehát még a régi énekeskönyvet. Ha századokig táplálta a szomjuhozók seregét: akkor táplálhatja tovább is. Legalább táplálhatja addig míg évek, vagy évtizedek múlva, ez joggal elfoglalhatja az öt megillető helyét.

Elsietni a dolgot nem lehet, sőt ebben a kérdésben egyenesen bűn volna. — Lassan, de okosan! ez legyen a jelszó.

Az énekügyi bizottság pedig tartson egy kissé pihenőt! — Hogy kifogástalan énekgyűjteményt alkotni nem tudott, arról ő nem tehet. Mi azt hisszük az akarat, a jóra való hajlandóság náluk nem hiányzott. S már is elmondhatjuk: a próba énekeskönyv most is hasonlíthatlanul többet ér a réginél! hátha új emberek pihent erővel szent lelkesedéssel fognának hozzá a lant pengetéséhez: kitudja, nem alkotnak-e halhatatlant? Lezárni a sorompót még nem szabad. A cél magasztos, a jutalom felséges. — A munkát folytatni kell; hadd győzzön a legjobb!

Botos József,
b. tag.

Gőző Ferencz,
b. tag.

Szukay Benedek,
bírósi előadó.

c. A VI. pontra vonatkozó határozatot, mely a lelkeszi alapfizetés fölemelése céljából újabban sürgősen hívja fel az egyházmegyét, értekezleteket, nyilatkozat tételre:

Közgyűlésünk Miklós Ödön lelkes előadása után újból elfogadja magáévá teszi. Mivel azonban ugy egyes egyházmegyék és értekezletek, mint az időszaki sajtó a közös értekezlet tartást tüntetésnek, sőt sztrájkyszerű mozgalomnak is jelezték nyilatkozataikban, — tehát bizonyos itélettel sujtották egyházmegyénket is, hogy helyben hagyó véleménnyel látta el egyházhatóságainak mellőzését: közgyűlésünk ez igazságtalan vádakkal szemben kijelenti, hogy önkormányzati jogaink s felettes hatóságaink tiszteletben tartása volt minden ha kötelességünk, — hogy a közös értekezlet tartáshoz hozzájárultunk, tettük azért, mert ugy fogtuk fel, hogy elébb a közvéleménynek kell ebben az életbe vágó kérdésben megnyilatkozni: ha ez megtörtént és egy memorandumban a hazai prot. lelkipásztorok legjobban érzett és tudott kívánságait kifejtik: akkor gondoltuk mi a

hivatalos egyházi hatóságok elé való hozását és tárgyalását e rendkívül fontos kérdésnek. Örömmel jegyezzük fel különben hogy az újabb zsinati törvény tervezet már 2400 korona alap fizetést említ. Örömmel jegyezzük fel, hogy az egyházmegyék jó részben e kérdésben már állást foglaltak. S így az egyházhatóságok szent kötelessége leend, — hogy a lelkészi fizetés fölemelése tárgyában állást foglalva — főhatóságaink útján sürgezzük annak mielőbbi megvalósítását az 1848. XX. t.-cz. alapján és pedig az egyházi adózás keretében. — E vélemény fölterjesztetik a főt. egyházkerületi közgyűléshez.

d. A bánya és gyártelepen lévő ev. ref. vallásu iskolai növendékek vallásoktatása tárgyában tett VIII. sz. jkvi pont alatti indítványra:

Közgyűlésünk utasítja illetékes lelképásztorait, hogy a ref. vallásu iskolai növendékek névsorát az igazgatóság útján szerezzék meg, hogy az igazi és bensőségteljes vallás és énektanítás eszközölhető legyen.

10. Olvastatott a kebelbeli tanító egyesület 1904. jun. 28-án Sajószentpéteren tartott közgyűlésének jegyzőkönyve, — melynek közgyűlésünket is érdeklő pontjai következők:

a. Jegyzőkönyvének 1—2 pontjában jelentvén, hogy a Botos József lelkész elnök lemondása folytán megüresedett lelkész elnöki állásra Szuhay Benedek; a Nagy Sándor tanító elnök elhalálása folytán megüresedett elnöki székre Göcz Ferencz megválasztott:

Közgyűlésünk mindkét megválasztott elnököt szívesen üdvözli s kívánja, hogy anyaszentegyházunk és iskolánk szellemi és anyagi előhaladása érdekében sokáig sikeres eredménnyel munkálkodjanak az elnöki székben.

b. 8-ik pontjában jelenti, hogy a b. e. Nagy Sándor halálával megüresedett egyházmegyei tanítói képviselőségre 3 évre Szügyi László szilvási tanítót választotta.

Közgyűlésünk e választást tudomásul veszi, s képviselői minőségében nevezett tanítót szívélyesen üdvözli.

c., A 10-ik jkvi pontban megemlékezvén Nagy Sándor, a kiváló tanító elnök elhunytáról egyhangulag elhatározza, hogy az ő siremlékére és egy Nagy Sándor nevét viselő örök alapítványra a gyűjtést a maga kebelében sőt, a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület összes iskoláiban megindítja :

Közgyűlésünk mig egyrészt a legnagyobb elismeréssel szól a tanítótestület nemes elhatározásáról a maga részéről nevezett tanító hervadhatlan érdemeinek némi elismerésül követendő példaképen a „Nagy Sándor alapítványra“ a közigazgatási pénztárból 25 koronát utalványoz annyival is inkább, mivel a tanítói elnökség jelezte, hogy ez alapítvány a felső-borsodi ev. ref. egyházmegye dékáni kezelése alatt állana s ennek kamatait egy a sárospataki főiskolában tanuló legjobb bizonyítványu felső-borsodi tanító-fiu kapná a mindenkori felső-borsodi esperes utján, mint ösztöndíjat.

d., A 13-ik jkvi pontjában azon kérdést vetvén fel: vajjon a gazdasági ismétlő iskolák felállításával megszűnik-e a felekezeti ismétlő iskola? s egyuttal elesnek-e a ref. tanítók az ismétlő iskola tandíjtól?

Közgyűlésünk e közérdekű kérdést tisztelettel felterjeszti a főt. egyházkerületi közgyűléshez, hogy egyházaink e főhatósági megnyugtató határozat értelmében járjanak el.

11. Olvasatott a tanügyi bizottság Szentpéteren, 1904. augusztó 17-én tartott ülésének jegyzőkönyve, melynek közérdekű s intézkedést igénylő pontjai következők:

a., 3-ik pont alatt csatolt elnöki jelentés mint a felső-borsodi ref. egyházmegye kebelében lévő 61. iskola szellemi és anyagi ügyeinek kül- és beléletének hü és igaz tükre szóról-szóra jkvbé vétetik.

Nagyfiszteletű egyházmegyei tanügyi bizottság!

„Mindig örömmel, a viszonttalálkozás örömevel szoktam megnyitni a gyűlést, de most bánatos hangulat mutatkozik szavaimban.“ Ezekkel a szavakkal kezdte Főtiszt. és Mélt. Kun Bertalan

püspök ur az 1894. évi tavaszi egyh. ker. közgyűlést megnyitó beszédei, mikor t. i. K o s s u t h Lajos halála felett kesergett a nemzet. — Szeretve tisztelt Püspökünk ama szavait veszem én is ajkaimra ez alkalommal; midőn az egyh. m. tanügyi bizottság t. tagjait, van szerencsém üdvözölni.

A vizionlátás öröme mellett bánatos hangulat borong keblemen: egyrésztől amaz országos veszteség következtében, mely hazánk egyik legnagyobb fiának Jókai Mórnak — ez év folytán történt — halálával érte nemzetünket, s az egész művelt világot.

Nem látom szükségét s nem is szándékozom itt, s ez alkalommal hosszasabban méltatni az ő érdemeit, s az ő munkálkodásának a tudomány minden ágára tett rendkívüli hatását; de mivel ő az egész nemzeté s így a miénk is volt: áldozzunk mi is kegyelettel — s tegyük le a nagy férfiu emléke előtt a hála és tisztelet szálaiból font koszorút! Mondjunk áldást az ő nyugvó poraira.

A másik veszteség, mely minket közvetlenebbül s közelebből érint: tanügyi bizottságunk egyik kiváló jeles tagjának, — Nagy Sándor volt kazai tanítónak 1903. év decz. 4-én történt halálával érte bizottságunkat, — érzékeny sebet ütve, halála nem csak a hozzá közelebb álló szeretteinek, de mindnyájunknak szívéen is, a kik őt ismertük. — Soha nem éreztem még tanügyi bizottsági ülésünket oly hiányosnak mint most, amidőn először nélkülözzük az ő jelenlétét; hiszen annyira megszoktuk őt körünkben látni, hogy alig tudjuk el is képzelni biz. ülésünket nála nélkül, a ki azt — mint egyéb hivatalos teendőit is — soha el nem mulasztá. — Bizonyára nagy veszteség érte egyh. megyénk tanügyi állapotát a Nagy Sándor halálával: nagy űrt hagyott ő maga után egyh. megyénk tanügyi életében.

Én, a kinek évek hosszú során keresztül vele együtt teljesített iskolalátogatói minőségemben — közelebből volt alkalmam őt megismerni, — teljes meggyőződéssel mondhatom, hogy ő: egy páratlan születisztelő — anyját az imadásig szerető gyermek; gyöngéden szerető férj; gondos — övéi boldogságát hiven munkáló családapa; önzetlen emberbarát; alapos készülségű paedagogus volt, a kinél az elmélet a gyakorlattal a legnagyobb mértékben

s a legszebben párosult. — Mindezen szép és jeles tulajdonokat nagy mértékben bírta. . . . de mindennél nagyobb s jobb volt az ő szive s ezen nagy és jó szívből eredt mély vallásos meggyőződése, tiszta erkölcsi élete; Istenben velett erős hite; emberek iránti önzetlen szeretete. Tudomásom van róla, hogy oly egyénről is, aki iránta rossz akaratot tanusított, — bár látni lehetett, hogy fáj neki a méltatlanság, — de azért kárhóztatólag soha, hanem mindig a legnagyobb tisztelettel szólott róla, — általában rosszat soha senkiről nem mondott, sőt feltételezni sem akart.

Ily férfiú megérdemli, hogy életét követendő példányképül állítsuk magunk és mások elé; emlékét szívünkben s jegyzőkönyvünkben is kegyelettel őrizzük s porait áldva áldjuk!!

E kegyeletes megemlékezés után áttérek egyházmegyénk 1903|4-ik évi tanügyi állapotát feltüntető — alábbi — tiszteletteljes jelentésem előterjesztésére.

A Nagy Sándor halála folytán a f.-nyárádi körben egyik körlátogatói hely megüresedését a múlt tavaszi e. megyei közgyűléshez bejelentvén; megbizattam, hogy kérjek fel valakit ez egy alkalomra a tanítói körlátogatóság viselésére. E megbizatus folytán Kökényesdi Pál s.-vadnai ev. ref. tanítót kértem fel s Barna Gyula urral ő végezte a nevezett kör látogatását.

Dakó Lajos ur jelen bizottsági ülésünk alkalmával jelenti, hogy körlátogatói tisztről, valamint az edelény-vámosi egyesült tanítói kör értekezlet elnökségéről — most már másodszor visszavonhatalanul lemond s egyuttal maga helyett ajánlja: Demeter Bertalan boldvai lelkész urat.

E lemondás elfogadása esetén, — ugy ennek mint a Nagy Sándor halála folytán megüresedett körlátogatói tisztség betöltése végett az ajánlat megtétele jelen bizottsági gyűlés feladatát képezi.

A kellő időben beérkezett körlátogatói jelentések arról tanuskodnak, — a mit az előbbi években is örömmel tapasztaltunk, — hogy e. megyénk tanügyi állapota teljesen megfelelő, — a miről következő részletes jelentésemből meggyőződést méltóztatnak szerezhetni.

A f.-borsodi ev. ref. egyházmegye kebelében van 61 iskola — a sajszentspéterit 3, a kazinczit visnyóit, szilvásit 2—2-nek számítva, a mennyiben ezek külön-külön vannak osztályozva. Ezen

61 iskolában működik 51 — oklevéllel bíró rendes, — 6 nem okleveles, ideiglenes — s 3 lelkész tanító; nincs betöltve a tanítói állás Lakon, hol a lelkész tanított.

Nős tanító van 42, nőtlen 10, hajadon 2, özvegy 3.

Ideiglenes tanító van: Lászlófalván, Nekézsényben, Ládbesenyőn, F.-Nyáradon, Szt.-Jakabon. Hivatal és életkorra nézve legidősebb Boros Barna dövényi tanító, ki 1875-től hivataloskodik.

Lélekszám: 28601, s így a múlt évihez képest 183 szaporodás van.

6—12 éves iskolaköteles 1786 fiu, 1802 leány, összesen: 3588, mely a lélekszámnak 13 $\frac{0}{10}$ -a.

Iskolát gyakorolta 1771 fiu, 1778 leány, összesen: 3549 vagyis az iskolaköteleseknek 99 $\frac{0}{10}$ -a.

Ismétlő iskolaköteles 594 fiu, 608 leány, összesen: 1202. Gyakorolta az iskolát 574 fiu, 581 leány, összesen: 1155.

Legnépesebb a sajoszentpéteri iskola, 220 mindennapi és 59 ism., összesen 279 tankötelessel.

Egy tanító vezetése alatt legtöbb növendék van D.-Horváton 145 rendes és 47 ism., összesen: 192 tanköteles. Legkevesebb a tankötelesek száma Abodon és Szt.-Jakabon; 12 rendes és 2 ism., összesen: 14—14.

Hat osztályba vannak osztva a növendékek 43 iskolában.

Öt osztályu iskola van 8: u. m. Kondó, Borsod, Finke, Balajt, Barczika, Dövény, Szendrő, Meszes.

Négy osztályu: szakácsii, ládbesenyői, berentei.

Három osztályu: a r.-szendi és a szt.-jakabi.

Kitünő iskola van: 27. u. m. a szentpéteri legnagyobb és közezső, ecsegi, bábonyi, kápolnai, parasznyai, ózdi, velezdi, bánhorváti, dédesi, szilvási (2), visnyói (2), borsodi, nyomári, hangácsi, vadnai, ivánkai, kazinczi (2), alacskai, r.-bányai, szuhogyi, d.-horváti abodi, szalonnai.

Dicséretes iskola van: 28, u. m. szentpéteri legkisebb, radistyáni, varbói, bánfalvi, tardonai, mályinkai, nekézsényi, edelényi, finkei, zilizi, vámosi, bódvai, damaki, hegymegi, laki, szakácsi, balajti, sz.-ládi, barczikai, berentei, dövényi, f.-nyárádi, f.-kelecsényi, szendrői, szt.-jakabi, meszesi, martonyii.

Kielégítő iskola van: 4, u. m. kondói, tapolcsányi, ládbessen-nyői és r.-szendi.

Gyenge: a lászlófalvi.

Vizsga nem volt tartható Sajókazán.

A tanításnál az emlékezőtehetség az ítélőtehetséggel egyenlő arányban fejlesztetett 49 iskolában.

Értelem fejlesztésre fektetik a fősúly, Dédesben, Damakon, Hegymegen, Balajton, Ládbessenyön 5.

Könyvnélkülözésre: Lászlófalva, Tardona, Tapolcsány, Dövény, Kelecsény, R.-Szenden (5.)

Ugy a vallás, mint az ének tanításra kiváló gond fordítottik minden iskolában.

Nincsennek kellőleg fegyelmezve a növendékek Lászlófalván és Nyárádon.

A kiszabott tananyag: egészben 22; nagy részben 27; kisrészben 11 iskolában vitetik keresztül.

Mindhárom renbeli t. i. szépirási, szám- és nyelvtani dolgozat hiányzik: Rakaczaszenden.

Szám- és nyelvtani hiányzik: Lászlófalván, Zilizen, Vámoson, Ivánkán, Barczikán, Dövényben, Nyárádon, Kelecsényben, Szuhogyon, Szendrőben.

Csak nyelvtani hiányzik: Tapolcsányban.

Csak számtani „ Boldván.

A növendékek nem életkor szerint vannak beosztva: Tardona, Tapolcsány, Nekézseny, Nyárád, Szendrő, R.-Szenden.

Nincs ellátva minden tankönyvvel Ládbessenyön 3 szegény tanuló. R.-Szenden pedig egy sem.

Az iskolai év nem a törvényes időben nyitott meg: Tardonán, Tapolcsányban, Alacsán. — Visnyón pedig korán — május 1-én berekesztetett építkezés miatt. Szakácsiban febr. 1-én. Szt.-Jakabon nov. 1. tanító nem léte miatt és R.-Szenden.

Járvány miatt szünetelt az iskola: Dédesben jan. 19-től, márcz. 5-ig. Szilváson márcz. 9—26-ig. Edelény 5 hétig.

A. B. C. naplók közül a **B.** napló hiányzik Lászlófalván; mindhárom R.-Szenden.

A mulasztások meggátálása végett: Edelényben erélyes intéz-
dés történt. Damakon megintettek. Kazinczon, Tardonán birságo-
lattak. De semmi intézkedés nem történt e tekintetben Abodon,
Martonyiban, R.-Szenden.

Órarend hiányzik: Kelecsényben és R.-Szenden.

Felsőbb iskolába jár 18 növendék.

Más vallásu iskolába jár; Ládbessenyőn 1, Szendrőn 5, s ezek
vallásos oktatásban részesülnek.

Lelkész és iskolaszék tagjai az iskolát mindenütt megláto-
gatják.

Iskolai jegyzőkönyv nincs R.-Szenden.

A szegény tanulók ingyen tankönyvekkel láttattak el: Szent-
péter, Nyomár, Hangács, Vámos, Tardonán, s a szükséghez képest
mindenütt volt róluk gondoskodva.

Iskolai könyvtár van: Szentpéter 90. Ecseg 70. Kapolna 24.
Radistyán 20. Varbó 50. Parasznya 172. Dédes 113. Visnyó 106.
Velezd 42. Bánhorvát 16 drb., továbbá Bánfalván, Hegymeg, Finke,
Vámos, Kazincz, D.-Horvát, Szulona, Alacsán.

A tanítói fizetésből sok hátralék van: Alacsán, Varbón,
Radistyánban, Tardonán 150 kor., Szilváson 600 kor., Nekézseny-
ben 300 kor., Vadnán az összes tandíj.

A faiskola nem céljára fordíttatik különböző okoknál fogva
22 helyen.

Tanítói lak rossz 7 helyen (Varbó, Dédes, Nekézseny, Ny-
omár, Ládbessenyő, D.-Horváth és R.-Szenden.)

A tanterem nem törvényszerű Velezden, Dédes, Nekézseny,
Hangács, Hegymeg, Ládbessenyő, Sz.-Lád, D.-Horváth, R.-Szend,
Szt.-Jakab. Összesen 10.

Felszerelés kellő 24., hiányos 33. és semmi 4 iskolában, u.
m. R.-Szend, Abod, Dövény és Bánfalván.

Iskolai alap van a) Pénzben 16,291 kor.

b) Földben 26 h. és 496 □ öl.

A tanítók évi jövedelme: 55,387 kor. Átlag 940.

Államsegélyes tanító van 24. — 8,384 K. segély.

Korpótlékos: 36. — 6,400 koronával.

Más vallásuak jártak iskolánkba: 239. és pedig r. kath: 129.
g. kath.: 34. ág. ev.: 25. izr.: 51.

Állami és községi iskolába jár: 242 és pedig (Dédes, Ozd, Bánfalva.)

b., E jelentés kapcsán a Nagy Sándor halálózásával megüresedett f-nyárádi körbe körlátogatóul a bizottság ajánlatára:

Kökényesdy Pál vadnai tanító választatik.

c., A Dakó Lajos borsodi lelkész körlátogatói tisztéről való lemondása folytán megüresedett edelény-vamosi körlátogatói állásra ugyancsak bizottság ajánlatára: Demeter Bertalan bódvai lelkész választatik.

d., Az ekként megüresedett fiók értekezleti elnökségre: Bodnár Béla választatott.

e., Mivel az elnöki jelentés többnemű hibát, mulasztást és rendtelenséget sorol fel egynémely iskolában, tanítónál és előljáróságnál:

Közgyűlésünk a legszigorubban utasítja nevezett egyházak tanítóit, és iskolaszéki elnökeit, hogy jövőben elvárja, hogy a különben szépen fejlődő tanügy felvirágoztatása érdekében minden lehető kövessenek el, hogy fogyatékoság és hiány sehol ne találtassék egyházmegyénk területén.

Sőt mivel a dédesi és bánfalvai községi iskolában a vallás- és énektanítás ellenőrzésére kiküldött hivatalos körlátogatóság mind a két helyen, úgy az iskola helyiségben, mint a felszerelésben nagymérvű mulasztásokat látott és tapasztalt: a viszonyosság szempontjából egy átiratban közgyűlésünk tisztelettel felhívja figyelmét Borsodvármegye kir. tanfelügyelőjének a jelzett állapotok orvoslására.

f., A jkönyv többi pontjai:

Tudomásul vétetik.

12. Folyó évi Borsodon tartott tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének 4-ik pontjára vonatkozólag a kiküldött tanácsbírák jelentik, hogy Nagy Lajos lelkész Tardonára, Pataki János Mályinkára, Horváth János Bánfalvára, Nagy Barna Sajóivánkára, Kirvacs László Szakácsiba, ünnepélyesen beigtattattak, s egyszersmind a beiktatásról felvett jegyzőkönyveket beterjesztik.

Kiküldött tanácsbírák jelentése tudomásul szolgál.

13. Folyó évi tavaszi egyházkerület közgyűlés jegyzőkönyvének 20-ik pontjában foglalt határozatával a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés bizalommal fordul a nagyközönséghez, különösen egyházi és világi előljáróinkhoz, hogy az új Vay-Mocsáry alapítvány „magasztos célját“, a sárospataki főiskola felvirágoztatását és függetlenségének biztosítását a gyűjtés erélyes felkarolásával minél hathatósabban igyekezzenek diadalra juttatni, mivel az eddigi eredmény — habár szép bizonyága is a nagy közönség áldozatkészségének, s a sárospataki főiskola iránti szeretetének, — de nem töltötte be azokat a nagy reményeket, melyeket sokan ahhoz fűztek.

Közgyűlésünk szívére köti egyházi és világi vezérférfiainknak, lelkészeinknek, hogy az új Vay-Mocsáry alapítványra folytassák tovább buzgalommal a gyűjtést, s a befolyt adományokat e folyó év végéig a sárospataki főiskola pénztárába küldjék be.

14. Ugyanazon jegyzőkönyv 36-ik pontjában a főtiszt. egyh. kerületi közgyűlés határozatilag kimondja, hogy a kerületünkbeli egyházaknak nincs joguk egyes ünnepi legátusoknak és sublegátusoknak specificálására, miért is komolyan figyelmezteti a lelkészeket, hogy ilyen helytelen eljárástól tartózkodjanak.

Közgyűlésünk a midőn a fenti határozatot tudomásul veszi, egyszersmind felhívja a kebelbeli lelkészeket, hogy ahhoz szigoruan alkalmazkodjanak.

15. Ugyanazon jkönyv 55-ik pontjának 1-ső tétele alatti határozatával elrendeli a főtiszt. egyh. kerületi közgyűlés, hogy a parochiális könyvtári szekrények beszerzése, valamint 10 koronának a költségvetésbe felvétele, 1905. április 1-ig minden egyházban megtörténjék s az eredményről a könyvtári bizottság a kanonika vizitáció útján szerzett adatok alapján az esperesek által értesítendő.

Még egyszer és utoljára szigoruan utasítja közgyűlésünk a meszesi, damaki, hegymegi, zilizi, szakácsii, tardonai, ládbes-

senyői és ózdi egyházak lelkészeit, hogy a hiányzó parochiális könyvtári szekrényt 60. nap alatt okvetlenül készíttessék el, s erről az esperesi hivatalnak tegyenek jelentést.

Ezzel kapcsolatban :

Utasítja közgyűlésünk a kebelbeli összes lelkészeket, hogy az egyház költségvetésébe már e folyó 1904-ikére vegyenek be 10 korona összeget, melyből a bizottság által küldendő könyvek ára kifizethető legyen.

Végül felhívja a lelkészek figyelmét a folyó évi Borsodon tartott tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 88-ik pontjára, mely szerint 10 korona összeg az egyház költségvetésébe ezen minden évben felveendő. Ezen határozat mikénti teljesítésének felülvizsgálására a járási egyházlátogatók figyelme felhivatik.

16. pont Göőz Ferencz sajkakazinczi és Nagy Jenő sajkoszentpéteri tanítók betérjesztik a május 4—6-án tartott egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 59. pontja alatt kelt rendelkezéshez képest a vallástani tankönyvek átdolgozására és a halotti énekkönyvre vonatkozó véleményes javaslatukat.

Az egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottság véleményének meghallgatása után a javaslatokat az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni határozza s megjegyzi, hogy feltétlenül kívánatosnak tartja, miszerint a vallástanítás és halotti ének megállapítása az összes egyházkerületekben egyöntetűen történjék, s e tekintetben különös figyelembe vételre ajánlja a Göőz Ferencz véleményes javaslatában kifejtett irányelveket.

17. Olvastatott a nekézsenyi egyház presbyteriumának kérvénye, melylyel jóváhagyás végett betérjeszti az Eger—putnoki helyiérdekű vasut előengedményese és az egyház között a nevezett vasut czéljaira a lelkési tagból kisajátítani szándékolt 4 hold föld kisajátítására vonatkozó szerződést.

A szükséges okmányokkal kellően fellelően szerelve, jóváhagyás végett a főtiszteletű egyházkerületre pártoló véleményvel, azon megjegyzéssel terjesztjük fel, hogy a lelkész javadalmazásához tartozó tagbirtokból, holdanként 720

kor: összesen tehát 4880 koronáért így eladott ingatlan vételára, a lelkészi hivatal javadalmazására gyümölcsözőleg elhelyezendő lesz.

18. Olvastatott Konyha Pál meszes-abodi lelkész jelentése a lelkészi állás 1903|4. évi jövedelme és kiadásairól, melyszerint

bevétel volt	1084 k — f.
kiadás „	<u>793 „ 32 „</u>
Maradvány;	290 „ 68 „

mely összeg, templomépítésből származott adósság törlesztésére fordított.

Azon körülményre való tekintettel, hogy ez a szegény és a közelmúltban sokat építkezett egyház, ezt a szükösi tárt illető 290 K. 68 f. a körülmények kényszerítő hatása alatt, — hogy magát a költséges beperesítéstől megóvja — költötte el, — ennek az összegnek az egyház javára leendő elengedése czéljából pártoló véleménnyel terjesztjük fel a főtiszteletű egyházkerületre.

19. A sajószentpéteri lelkész beterjeszti jóváhagyás és ugyan ezen czélből az egyházkerülethez való felküldés végett a sajószentpéteri ev. ref. egyház leánytanítójának díjlevelét.

A törvényes alakiságok betartása mellett alkotott díjlevelét jóváhagyjuk, arra a jóváhagyási záradékot reá vezetni rendeljük, s hasonezélből a főtiszt. egyházkerület 1904. őszi közgyűléséhez beterjesztjük.

20. A visnyói lelkész beterjeszti az iskola építésére kivett, de nehezen befolyó költségeknek ideiglenes fedezésére szánt 2200 korona kölcsönről szóló kötelezvényt jóváhagyási záradékkal való ellátás végett, s kéri a kölcsönügy gyorsabb lebonyolítása végett az iratokat közvetlenül a püspök urhoz felterjeszteni s annak megtörténtéről őt értesíteni.

A törvényesen hozott presbiteri s egyház községi határozatok alapján a tizáninenni ev. ref. egyházkerület javára 2200 korona kölcsön erejéig kiállított kötelezvényt jóváhagyjuk, jóváhagyási záradékkal ellátjuk s az iratokat a főtiszteletű püspök urhoz felterjesztjük.

21. A felső-nyárádi egyház ujonnan készített tanítói díjlevelét jóváhagyás végett 3 példányban beterjeszti.

Visszaadatik azon utasítással, hogyha pótlás után kellő időben beterjesztetik, a főtiszt. egyházkerületi közgyűlésre jóváhagyás végett el fog küldetni.

22. A disznós-horváthi egyház presbitériuma az általa eladott parlag szőlőföldre vonatkozó adásvételi-szerződést, — mely tavaszi közgyűlésünk 44. számú végzésével pótlás végett vissza adatott — utólag beterjeszti.

Mint helyesen megkötött és kellően felszerelt jogügylet jóváhagyás végett — a főtiszt. egyh. kerületi közgyűlésre ajánlólag felterjesztik.

23. Tárgyalás alá vétettek az országos közalaphól segélyt kérő egyházak kérvényei, melyekre közgyűlésünk bírálata a következő:

1., Damak templom javítására kér 1200 koronát.

Tekintve, hogy ezen egyház a közelmúltban sokat épített a hivek nagymérvű megterheltetésével, s tekintve az egyháznak és a hiveknek szegény helyzetét — ajánlatik 1200 korona segélyre.

2., Ózd templom építésre kér 1200 koronát.

Mint a kezdet nehézségeivel, s szegénységgel küzdő, nemes törekvésű missiói egyház — ajánlatik . . . 1000 korona segélyre.

3., Felső-Kelecsény építkezésre és adósság törlesztésre kér 1200 koronát.

Mint sok csapással látogatott, csekély népességű szegény egyház ajánlatik . . . 600 korona segélyre.

4., Kápolna adósság törlesztésre kér 600 koronát.

Tekintettel az egyház vagyontalanságára s a hiveknek sokszor igénybe vett és mindig buzgón teljesített nagymérvű áldozatkészségére — ajánlatik 500 korona segélyre.

5., Lászlófalva paplak építésre kér 400 koronát.

Mint csekély népességű szegény egyház ajánltatik 400 korona segélyre.

6., Kondó templom javításra kér 400 koronát.

Az egyház és hívek szegénységére való tekintettel — ajánltatik 400 korona segélyre.

7., F.-Barczika adósság törlesztésre kér 1200 koronát.

Miután már tökések segélyben részesült jelenleg nem ajánltatik.

24. Olvastatott a Sajószentpéteri járás főszolgabiróságának két jkönyve, melyben tudatja, hogy a bánfalvai közös temető ügye ugy a r. kath., mint az ev. ref. felekezet képviselőjében a közigazgatási hatóság közben jöttével békés uton elintéztetett, s kéri az egyházmegyei jóváhagyást.

Közgyűlésünk az egyezségről felvett jegyzőkönyvet egyházhatalomilag jóváhagyja.

25. Tárgyaltatott Bogdányi József varbói lelkész jelentése arról, midőn f. év tavaszán állását elfoglalta, a paróchián sem a hívek által fizetett, sem a községi erdőből nyert fajtalékból, egy darabot sem talált. — Kéri ezt a jelentését jegyzőkönyvileg oly célból tudomásul venni, hogy újabb lelkész választás esetén, hivatali utóda, vele, vagy örökösével szemben — e czímen — semmi követelést ne támaszthason.

Midőn közgyűlésünk ezt a bejelentést tudomásul veszi, egyben az összes egyházak jövőbeni tájékoztatására határozati-lag kimondja, hogy a lelkészek fa fizetése, éppen ugy, mint egyéb fizetés, április 24-től, április 24-ig terjedő időre jár.

26. Olvastatott Körösi István alacskai lelkész kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy a vármegyei közigazgatási bizottságnál eszközöljük ki, hogy az alacskai községi előljárós

mint a legeltetési ügyet kezelő tanács, 42 kor. legelőbőr követelését fizesse ki.

Esperesünk jelentése szerint a szóban forgó 42 kor. lelkésznek időközben kifizetttétvén, s ezen ügy felett napirendre térünk.

27. Olvastatott Kőrösi István alacscai lelkész kérvénye, a vármegyei közigazgatási bizottságnál annak kieszközlése iránt, hogy az alacscai községi előjáróság ellen, adóügyben elkövetett szabálytalanságok miatt, általa még 1903. október 3-án beadott panaszos kérvényt elintézni, s határozatát vele közölni sziveskedjék.

Figyelmezteti közgyűlésünk folyamodó lelkészt, hogy ezen magán természetű ügyének elintézését, sürgesse ő maga, az illetékes hatóságnál.

28. A lászlófalvai egyház előjárósága, tavaszi közgyűlésünk 48. sz. határozata értelmében beterjeszti a lelkészlak építésére 3 évi ciklusra elosztva teljesített kivételre vonatkozó lajstromot, mely szerint egy évre 1028 k. 94 f. összesen: 3086 k. 82 f., vetelt ki.

Tudomásul vesszük azzal, hogy az így eszközölt kivételre történt befizetések eredményét közgyűlésünkhöz minden év tavaszán jelentsék be.

29. Olvastatott Szuhay Benedek kápolnai lelkész és Gaál György ugyanoltani tanító együttes kérvényük, melyben tagosítás alkalmával a kir. kincstár által a lelkészi és tanítói hivatal részére adományozott erdőből még fel nem tört 14 holdnyi területnek kivágatását s a nyereendő fa értékeért szántófölddé leendő átalakítását engedélyezni kérik, hivataluk jövedelmének emelése céljából.

Arra való tekintettel, hogy a szóban forgó terület, mint szántóföld sokkal jobban lesz jövedelmeztesíthető, ezen erdő kiirtását és a nyereendő faüréből szántófölddé leendő átalakítását, közgyűlésünk ezennel engedélyezi.

30. Demeter Bertalan holdvai lelkész két darab bérleti szerződést terjeszt be, tudomásvétel és jóváhagyás végett a lelkészi

hivatal javadalmazásaul szolgáló földbirtok bérbeadására vonatkozólag, azon kéréssel, hogy a jóváhagyás oly módon eszközöltessék, „hogy a bérlők a szerződésben megállapított bérleti idő alatt a bérletben semminemű változás esetére ne háborgattassanak.“

A bemutatott bérszerződéseket, mert azt a presbitérium is jóváhagyásra ajánlja, — jóváhagyjuk s megfelelő záradékkal ellátva, folyamodó lelkésznek vissza adni rendeljük.

31. Tárgyaltatott Hankóczy Miksa és társai szendrői lakosok panaszos kérvénye, Soltész Kálmán szendrői tanító ellen, melyben bejelentik, hogy nevezett tanító a miskolczi kir. törvényszék által f. évi márczius 5-én, rágalmazás és hatóság elleni kihágásért 5 napi börtön büntetésre lett ítélve, mely büntetés azonban, — nehogy nevezett, tanítói oklevelét elveszítse, — irgalomból pénzbüntetésre lett átváltoztatva. Minthogy nevezett tanító ilyen megbélyegző ítélet után sem mondott le állásáról, — más hivatala hanyagságát szándékosan elhallgatva — arra kéri közgyűlésünket, hogy őt, tanítói állásáról való lemondásra szólítsuk föl.

Ezt a kérvényt azon figyelmeztetéssel utasítja el és adja vissza folyamodóknak közgyűlésünk, hogyha Soltész Kálmán tanító ellen, alapos és kétségtelenül beigazolható vádjai vannak, az E. T. 301. §. alapján, rendes fegyelmi panaszt nyujtsanak be, mert a most elutasított kérvény tárgyalás alapját nem képezheti.

32. Tárgyaltatott a rudóbányai egyház presbitériumának azon jegyzőkönyvi kérelme, melyben Papp Ferencz volt gondnok javára, a nála számadási térítmény czimén hátralékban levő összegből, 6 évi buzgó, kifogástalan szolgálatának némi jutalmazásaul 150 koronát elenged, — ezt az eljárását jóváhagyni kéri.

Ezt a presbiteri és egyházközségi közgyűlési, egyhangulag hozott határozatot, a jegyzőkönyvekben felhozott azon indokok alapján, — hogy nevezett volt gondnok a teljesített építkezések alatt, nemcsak buzgón fáradozott az egyház érdekeinek elővitelén, hanem utazásai alkalmával sem napi, sem fuvardíjat soha fel nem számított, — jóváhagyjuk.

33. Az ózdi missióegyház előjárósága beterjeszti a kivitelre elfogadott templomépítésére vonatkozó tervet és költségvetést, a vállalkozóval megkötött szerződés egy példányát, jóváhagyás végett.

A bemutatott terv és költségvetés, a vármegyei kir. államépítészeti hivatal záradékolása szerint, kivitelre alkalmasnak ítéltevé, és a beadvány is kellően fel lévén szerelve: közgyűlésünk a bemutatott tervet, költségvetést és szerződést jóváhagyja s megfelelő záradékkal ellátva, folyamodó egyháznak visszaadni rendeli.

34. Folyó évi Borsodon tartott tavaszi közgyűlés jegyzőkönyve 15-ik pontjának 7-ik tétele alatt foglalt azon határozatra — miszerint a Marsalkó István-féle 141 korona 36 fillér tőke tartozást és annak hátralékos kamatait nem törli, hanem esetleges behajtás végett őszi közgyűlésig nyilvántartja — egyh. m. ügyész jelenti, hogy a tartozás behajthatására minden lehető lépést megtett, de miután ugy az adós, mint a jótállók teljesen vagyontalanok, az bevehetetlen, s mint ilyen — törlendő.

A XIII. szám alatt foglalt utasításra ügyész jelenti, hogy Cs. Varga János és Juhász Sámuel tartozásaik kamataival együtt kifizették; Füzy János kötvénye megújított; Óváry Miklós, Szepesi József és Ujváry Terézia kötvényei perlés alatt vannak, az ingatlanok elárvereztetése is már megtörtént, de a sorrendi tárgyalás még nem tartatott meg. A Szabó Sándor kötvényének perlése szintén folyamatban van.

Közgyűlésünk ügyész jelentését tudomásul veszi a Marsalkó István-féle 141 k. 36 f. tőke tartozást kamataival együtt törölni rendeli; a többi perlés alatt álló ügyeket továbbra is nyilvántartja, s azok felől ügyész írásbeli jelentését esetről-esetre bevárja.

35. Ugyanazon jegyzőkönyv 18. pontjának 2-ik alpontjára a szakácsi lelkész jelentése, a 3-ik alpontra vonatkozólag pedig a „bánvölgyi“ járás összes lelkészeinek jelentése nem érkezett be.

Közgyűlésünk utasítja ugy a szakácsi, mint a bánvölgyi járás lelkészeit, hogy az egyházmegyei közgyűlés határozatai iránt mindenkor tiszteletteljes figyelemmel legyenek azokat

pontosan hajtsák végre, s a kívánt jelentéseket jövőben terjesz-
szék be. Jelenleg pedig a kérdéses ügyek mikénti állása felől
az egyházlátogatóságnak adjanak számot.

36. Ugyanazon jegyzőkönyv 27. és 73. pontjaira a r.-szendi
lelkész jelenti, hogy az egyházi épületek kijavítottak, a hátralékban
levő adók kifizettettek.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi, s a kérdéses
ügyek felülvizsgálását egyh. látogatóság figyelmébe ajánlja.

37. Ugyanazon jzökönyv 29 pontjában foglalt utasításra a
meszesi presbitérium jelenti, hogy a rossz karban lévő épületek ki-
javítását tervbe vette, a költségvetést megkészítette ; egyszersmind
arra kéri közgyűlésünket, hogy a bemellékelt költségvetést hagyja
jóvá s fedezetre szükséges pénzeszeget olcsó kölcsön útján ré-
szére szerezzze be.

Miután a csatolt költségvetéshez az egyházi törvények
18 §-ában előirt presbiteri javaslat, egyház községi közgyűlési
határozat mellékelve nincs, az jelenleg jóvá nem hagyható,
hanem pótlás végett visszaadatik.

A mi az olcsó kölcsön beszerzését illeti, erre közgyűlé-
sünk nem vállalkozik, mivel ez a dolog az egyháznak házi
ügyét képezi.

38. Ugyanazon jegyzőkönyv 31. pontja szerint a ládbessenyői
egyház előljáróságának meghagyatott, hogy az egyház zilált anyagi
helyzete, s az épületek kijavítása felől tegyen jelentést, azonban a
jelentés nem érkezett be.

Közgyűlésünk a ládbessenyői egyház lelkészét és presbi-
tériumát a határozat nem teljesítéseért jegyzőkönyvileg meg-
rója, az ügyet továbbra is nyilvántartja, s annak megvizsgálá-
sát egyházlátogatóságára bizza.

39. Ugyanazon jegyzőkönyv 33-ik pontjára egyh. látogatóság
jelenti, hogy Alacskán az iskola és tanítói lak megújított, a to-
ronyvető azonban rossz állapotban van.

Utasítja közgyűlésünk az alacsikai egyház előjáróit, hogy a toronytetőt renoválják, s e tárgyban jövő tavaszi közgyűlésünkre tegyenek jelentést.

40. Ugyanazon jegyzőkönyv 34. és 79. pontjaira vonatkozólag a rudóbányai lelkész jelenti, hogy a hátralékban levőnek jelzett 1737 k. 96 f. pénztári maradvány ügye még nem rendeztetett, hanem az egyházlátogatásig rendeztetni fog. A hátralékban levő egyenérték illeték kifizettetett, az iskola tiszta, s a 30 filléres nyugdíjárulék beszedése folyamatban van.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi, s az ügyek megvizsgálását az egyh. látogatóságra bizza.

41. Ugyanazon jegyzőkönyv 35-ik pontjára a kondói lelkész jelenti, hogy a hátralékok egyrésze befolyt, a még kint levő követelések behajtása folyamatban van.

Az ügy megvizsgálása egyh. látogatóságra bízatik.

42. Ugyanazon jegyzőkönyv 39. pontjára a laki lelkész jelenti, hogy a hátralékok befolytak, a mi csekély kint maradt, az mint bevehetetlen töröltetett.

Tudomásul vesszük, s az ügy felülvizsgálását egyházlátogatóság figyelmébe ajánljuk.

43. Ugyanazon jegyzőkönyv 36. pontjára a szilvási lelkész jelentése nem érkezett be.

Tekintettel lelkész betegségére a jelentés be nem küldését közgyűlésünk figyelmen kívül hagyja, egyszersmind az ügy megvizsgálását egyházlátogatóságra bizza.

44. Ugyanazon jegyzőkönyv 46. pontjára vonatkozólag a berentei parochiális kutügyben kiküldött bizottság jelenti, hogy a berentei presbitérium a kut építésébe beleegyezett s a vállalkozóval már szerződést is kötött.

Közgyűlésünk midőn az ügy békés elintézését tudomásul veszi, egyszersmind Miklós Ödön és Svingor József tanácsbíróknak ez ügyben tanusított buzgó közreműködéseikért köszönetet mond.

45. Ugyanazon jegyzőkönyv 47-ik pontjában foglalt utasítás folytán Dávid József és Gróf Vay Tihamér szakaszbeli tanácsbírák jelentik, hogy Szentjakabon a tanítói földből megyei utnak felhasznált területért, valamint a hasznavehetetlenné vált és kisajátított 3 kis darab földrészletért a megállapított összeg még nem fizettetett ki. Jelentik továbbá, hogy a 4-ik mintegy $1\frac{1}{2}$ holdat tevő földrészlet is a rajta keresztül épített hid alól kirohanó viz által teljesen hasznavehetetlenné vált, azonban Abauj-Torna vármegye törvényhatósága ezen területet sem kisajátítani nem akarja, sem az okozott károkért kártérítést fizetni nem hajlandó.

Végül ajánlják, hogy mivel a tanítói föld jelenlegi kezelés által a tanítónak semmit sem jövedelmez, az felparcellázva nyilvános árverésen adassék el s a befolyó pénzösszeg — mint tőkepénz kezeltessék s kamatja a tanítói hivatal javadalmát képezze.

Közgyűlésünk — mint ellenőrzőfőhatóság — nem engedheti meg, hogy az egyes egyházak törzsvagyományai megesonkításának avagy megrongáltassanak; ennél fogva utasítja a szentjakabi egyház presbiteriumát, hogy ügyészünk útján a vizjárás által megrongált britoktesten okozott károkért Abauj-Torna vármegyétől magánjogi uton követeljen kártérítést.

Dr. Sáfrán Dezső ügyészt pedig felkéri, hogy tegye magát érintkezésbe a szentjakabi egyház presbiteriumával s a tőlök beszerzendő adatok alapján tegye meg az általa jónak látott törvényes lépéseket s az eredményről tegyen jelentést.

A mi a tanítói föld eladhatását illeti, e tekintetben közgyűlésünk csakis a fenti kérdéses ügy rendezése után fog határozatot hozni.

46. Ugyanazon jegyzőkönyv 65. pontja szerint a ládbessenyői iskola terve és költségvetése az egyh. törvényekben előirt felszerelés végett visszaadatott azon utasítással, hogy a hiányok pótlása után tejesztessék fel jóváhagyás végett közgyűlésünk elé.

Miután a ladbessenyői lelkész és presbitérium közgyűlésünk határozatának nem tett eleget, sőt tudomásunk szerint az iskola építését minden felsőbb hatósági engedély nélkül már végre is hajtotta; ezen törvényellenes tettökért őket közgyűlésünk megrója, a felelősséget rájuk kimondja, s utasítja őket, hogy ez ügyben az esperesi hivatalnak 14 nap alatt részletes igazoló jelentést tegyenek.

47. Ugyanazon jzökönyv 71. pontjára a varbói presbitérium jelenti, hogy a hátra'ekben volt 106 kor. haszonbér az egyház pénztárába befolyt; a 30 filléres nyugdíjárulék behajtása folyamatban van; a rossz állapotban levő épületeket az egyház és a hivek szegénysége miatt — ez ideig nem építették fel, hanem pár év alatt a szükséges építkezések megtételére kötelezik magokat.

Jelentésök tudomásul vétetik, s a kérdéses ügyek felülvizsgálásával egyházlátogatók bizatnak meg.

48. Ugyanazon jzökönyv 76. pontjára vonatkozólag a szakácsi egyház jelentést nem tett.

Utasítja közgyűlésünk a szakácsi egyház lelkészét, hogy a kívánt jelentést november hó 1-ig esperesünkhöz 5 kor. rendbirság terhe alatt terjessze be.

49. Ugyanazon jegyzökönyv 77. pontjára a boldvai egyház jelenti, hogy az iskola építésére elköltött 3700 korona alapítvány természetü tökepenzt az egyház rendes jövedelméből mielőbb helyre fogja pótolni.

Tudomásul szolgál.

50. Ugyanazon jegyzökönyv 83-ik pontjában jelzett hiányok rendezése felől Mályinkáról jelentés nem érkezett be.

Az ügy megvizsgálásával egyházlátogatóság bizatik meg.

51. Ugyanazon jegyzökönyv 85-ik pontjára a bánfalvai egyház jelenti, hogy a kötvények rendezése folyamatba van.

Egyházlátogatóság figyelmébe ajánltatik.

52. Ugyanazon jegyzőkönyv 84. pontjában jelzett hiányok rendezése tárgyában a nekézsenyi egyház presbiteriuma jelentést tesz.

Az ügy megvizsgálása egyházlátogatóságra bízatik.

53. Tapasztaltatván, hogy egyes lelkészek az egyházmegyei közgyűlés határozatának és az esperesi hivatal felhívásainak nem tesznek eleget s hanyagságaik által az egyházak helyes kormányzását akadályozzák:

Közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy a hanyag és be nem felelő lelkészek ellenében a legszigorubbán fog eljárni; 1-ső esetben névszerint jegyzőkönyvileg megrója; ismételt esetben 5 korona rendbirsággal fogja sújtani; újabb ismétlés esetén ellenök fegyelmi eljárást fog indítani.

54. Borsodon 1904 április 19., 20-án tartott egyházmegyei közgyűlésünk 38. pontjában foglalt rendelkezéshez képest a dédesi lelkész jelenti, hogy a dédesi ev. ref. egyházi magtár alapnak kamattal adós felek tartozásait a presbiterium felmondotta, a késedelmes fizetőket megperelte s ennek során az adósokkal arra kötött peregyezséget, hogy azok tartozásaikat 1904. október hó 30-áig kifizetik.

Az egyházmegyei gyűlés a lelkész jelentését tudomásul veszi, megbizza az illetékes egyházlátogatóságot, hogy a téli visitáció alkalmával a jelentésben említett ügyek végrehajtásának mikénti fogantatását szigorú ellenőrzés tárgyává tegyék, s az eredményről az egyházmegyének jelentést tegyenek.

55. Ugyanazon jegyzőkönyv 49. pontjának rendelkezéséhez képest a felső-nyárádi lelkész jelenti, miszerint a Debreczeni-féle 400 korona alapítványi tőkének a putnoki takarékpénztárból való felvétele és az egyházmegyei dékán kezelése alá való vétele iránt Debreczeni Bertalan sárospataki lakos nyilatkozott, az írásbeli nyilatkozatot, melyben Debreczeni Bertalan alapítványt tevő kijelenti, hogy a tervezett magasabb kamatozási kezelés ellen kifogás nincs, csak azt köti ki, hogy a pénz kamatai eredeti rendelteté-

süknek megfelelőleg $\frac{2}{3}$ -ad részben a lelkészeknek fizettessenek ki, $\frac{1}{3}$ -ad részben pedig tőkésítsenek.

Ezen kijelentéshez képest az egyházmegye engedélyt ad a dékánnak arra, hogy a Debreczeni-alap 400 korona összegét a putnoki takarékpénztárból felvehesse, kamatozás végett ő helyezze el, — egyuttal pedig utasítja, hogy a 400 korona kamatának $\frac{2}{3}$ -ad részét évenként a felső-nyárádi lelkésznek adja ki, egyharmad részét pedig tőkésitse.

56. Ugyanezen jegyzőkönyv 75. pontjában foglalt rendelkezésre a szendrő-ládi lelkész jelenti, hogy a hátralékos adó tartozásokat a presbiterium kiegyenlítette, s az iskolai kút építésére elköltött 121 korona 80 fillér tanítói föld kisajátítási alapra nézve úgy határozott, hogy mindaddig, míg ezen összeg készpénzben be nem fizettetik, annak 8 $\frac{0}{10}$ -os kamatát a tanítónak évenként kifizeli.

A jelentést tudomásul vesszük, és a presbiteriumnak a 121 korona 80 fillérre vonatkozó intézkedését jóváhagyjuk, és ezen intézkedés végrehajtásának ellenőrzésével a mindenkori egyházlátogatást megbizzuk.

57. Tavaszi rendes közgyűlésünk jegyzőkönyvének 82. pontja alapján a tardonai lelkész jelenti, hogy az illeték egyenértéket és tanító nyugdijhátralékot az egyház kifizette, a lelkészi és tanítói adóügyének rendezése most van folyamatban.

Ezzel kapcsolatban kéri, hogy a tardonai egyházban általa észlelt nagyfokú rendellenességek felderítése és megszüntetésére az egyházmegye küldöttséget bizzon meg.

A jelentés tudomásul vétele mellett utasítjuk az egyházlátogatást, hogy az adóügyének rendezését tegye annak idején ellenőrzés tárgyává, s eljárásukról az egyházmegyei közgyűlést tájékoztassák.

A konkrét adatokat és tartalmazó kérvényt pedig kiadja közgyűlésünk Svingor József és Vladár Ervin tanácsbíró uraknak, kiket is azzal biz meg, hogy a kérvényben foglaltakat tegyék vizsgálat tárgyává, az ellentéteket oszlassák el s eljárásukról a kérvény és felveendő jegyzőkönyv kapcsán jövő évi tavaszi rendes gyűlésünknek jelentést tegyenek.

58. Bármely tárból segílyt kérnek:

a., az egyházak közül:

Lászlófalvi, varbói, nekézsenyi, kondói, berentei, kápolnai, alacsikai, bábonyi, velezdi egyházak;

b., a lelkészek közül:

Bárdos István, Doktor Gyula, lelkészek;

c., a tanítók közül:

Anderko István, Tóth István, Révai Miksa tanítók;

d., az özvegyek és árvák közül:

Reho Jánosné, Kovács Endréné, Ferenczi Istvánné, Urbán Bálintné, Elek Ida, Ujlaki Vilma, Demeter Borbála.

Mindezen kérvények áttétetnek megfelelő intézkedés végett a segílyosztó bizottsághoz.

59. Az egyházlátogatói járások következőképen osztattak el:

1. Szentpéteri járásba: Botos József tanácsbíró, Bogdáni József.

2. Edelényi járásba: Balogh István tanácsbíró, Batta József.

3. Bánvölgyi járásba: Dávid József tanácsbíró, Dakó Lajos.

4. Vadnai járásba: Bodnár István, Csiky József.

5. Vámosi járásba: Szuhay Benedek főjegyző, Bárdos István.

60. A főt egyházkerület 1897. évi őszi közgyűlés jegyzőkönyvének 85. pontjában kimondván azt hogy miután meg van győződve arról, hogy nemcsak vallási, de nemzeti missiót teljesítő abodi leányegháznak a főt. és mélt. Konvent évről-évre megadja a 300 korona segílyt s ebből kifolyólag annak teljes kiszolgáltatására nézve kötelezettséget vállal.

Fölkéretik a főt. egyházkerület, hogy miután Abod az ottani tanítói állásra alkalmas embert választott, ki amellet, hogy okleveles tanító a katechetai teendőket is végzi a legsebb sikerrel a főt. és mélt. Konventhez a 300 korona megnyerése végett fölterjesztést intézni méltóztassék.

61. A Szepsiben szeptember 25 és következő napjain tartandó papszenteléssel összekötött egyházkerületi közgyűlésre elnökségen kívül kiküldettek, mint képviselők:

egyház részéről: Palesó Károly, Bodnár István, Szuhay Benedek; világi részről: Szekrényessy Árpád, Zsóry Gusztáv, Zsóry György.

62. Lelkész avatásra ajánlottak egyházmegyénk kebeléből:

Pataky János mályinkai, Nagy Lajos tardonai ifju lelkészek, — kik utasítottak, hogy rövid életrajzi adataikat haladéktalanul küldjék be az egyh. megyei papi főjegyzői hivatalhoz, s a főszentelésen hivatalos papi ruhában föltétlenül meg kell jelenniök.

63. Papi főjegyző abból az alkalomból, hogy egyházmegyénk szeretve tisztelt esperese és egyházmegyei gondnoka lajstromos szavazás utján, tehát az egyházkerület presbiteriumainak általános szótöbbségével a Budapesten 1904. november 10-én kezdődő zsinatnak rendes tagjaivá megválasztatott, őket egyházmegyénk nevében szívélyesen üdvözli, mert úgy gondolkozik, hogy akkor, mikor ez a kiváló megtiszteltetés az ő személyüket érte, ez örvendetes esemény egyházmegyénknek is dicsőséget szerez. — S kívánja, hogy azok az eszmék és gondolatok, melyeknek egyházmegyénk a legujabb 10 év alatt kifejezést adott úgy a falakon belül, mint azokon kívül lelkesítsék az elnökséget, mint törvényhozó atyákat s legyenek bátor szószólói, lelkes előharczosai mindazon törvény újításoknak, melyektől függ manapság és jövőben anyaszentegyházaink és iskoláink sorsának jobbrafordulása, lelkipásztoraink és tanítóink anyagi megélhetésének biztosítása.

Közgyűlésünk az üdvözetet jegyzőkönyvbe veszi, s a maga részéről megtoldja azzal, hogy úgy Szuhay Benedek mint Miklós Ödön póttagokat is szívesen üdvözli, mert így egyházmegyénket 2 rendes és 2 póttag képviseli az 1904 évi budapesti zsinaton a mi nagy örömünkre! Áldás, siker koronázza nemes fáradozásait, s a mily szép reménnyel kelnek utjokra, époly megelégedéssel jó egészségben térjenek vissza mihozzánk!

64. Jövő tavaszi közgyűlésünk helye:

Sajószentpéter lesz.

65. Mindezen jegyzőkönyvi pontok felolvastatván:

Meghitelesítették.

Ezen jegyzőkönyvi pontokat jegyezték:

S z u h a y B e n e d e k papi főjegyző: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
8. 9. 10. 11. 24. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. és a IV. bírósági ügyet.

M o l n á r L á s z l ó vil. főjegyző: a 17. 18. 20. 25. 26. 27.
28. 29. 30. 31. 32. 33. 54. 55. pontot.

E l e k J ó z s e f papi aljegyző: 12. 13. 14. 15. 21. 22.
23. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48.
49. 50. 51. 52. 53. pontot.

Z s ó r y G y ö r g y vil. aljegyző: 16. 19. 56. 57. pontot,
továbbá az I. II. III. bírósági ügyet.

I.

Közigazgatási bírósági ügyek.

A felsőborsodi ev. ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának Berentén 1904. szept. 6-án tartott ülésének

Jegyzőkönyve.

I.

Martonyi székper.

Jelen voltak: Vadászy Pál esperes egyh. elnök, Ragályi Béla e. m. gondnok, vil. elnök, Svingor József, Palcsó Károly, Botos József, Balogh István, Bodnár István, Dávid József, egyházi; Wladár Ervin, Zsóry Gusztáv, Miklós Ödön, Szekrényessy Árpád, gróf Vay Tihamér, Bárczay László világi tanácsbírák; Zsóry György világi aljegyző, mint a bíróság jegyzője.

Ezen ügy elbírálásában Dávid József és gróf Vay Tihamér tanácsbírák az E. T. 310. §-ának c) pontja alapján. — Bárczay László tanácsbíró az E. T. 283. §. utolsó pontja alapján részt nem vettek.

Tárgy.

Oz v. Vattay Ferdinándné és társai martonyi lakosok, mint a Vattay család tagjai panaszt adtak be a martonyi egyház presbiteriumának 1904. április 5-én kelt, s 1904. ápr. 10-én megújított azon határozata ellen, mely szerint a kathedrával szemben

lévő két első templomi széket jövőben az iskolás gyermekek számára fogja fenntartani; kéri ezen határozat megsemmisítését és a Vattay családnak a két első székhez való igényének megállapítását.

Svingor József tanácsbírónak — mint az ezen ügyben Dávid József és Gróf Vay Tihamér tanácsbírák által a helyszínén megtartott vizsgálattal előkészített székper előadójának előadása, a panaszosok részéről jelen volt Tolnay György és Szentmártony Dániel martonyii lelkész meghallgatása után az egyházmegyei bíróság zárt ülésben a következőleg

Itélt.

A martonyii egyház presbiteriumának, a Vattay család által igényelt templomi székek ügyében 1904. április 5-én hozott s április 10-én megindokolt határozata helyben hagyatik.

Indokok.

A Vattay család azon állítása, hogy a kérdéses templomi székeket a Vattay család a maga költségén csináltatta s azt annak felnőtt tagjai állandóan használták, sőt hogy azoknak mások által való használata ellen ezelőtt tiltakoztak volna, sem a kihallgatott tanuk, sem az 1827. nov. 25-iki presbiteri jegyzőkönyvvel beigazolvva nincs, — mert

1-ször, az egyház jegyzőkönyveiben erre semmi írott bizonyíték nem található, sőt a hivatkozott 1827. november 25-iki jegyzőkönyvnek ezen szavai: „A templombeli székek elosztása vétetett tekintetbe nagy munkával“ stb. inkább azt látszanak igazolni, hogy nagy munkájába, nagy töprengésébe került a presbiteriumnak a székeknek közmegelegedésre történt elosztása, miből valószínű, hogy a székek közköltségen készítették, mert ha családonként kiki maga készítette volna székét, nem került volna az egyháznak nagy munkába azok elosztása, s bizonyára meg lennének örökítve a jegyzőkönyvben a széktulajdonosok nevei.

2-szor, mert a későbbi jegyzőkönyvekben sincs róla sehol említés téve.

3-szor, mert özv. Rozgonyi Istvánné, Szakall Jánosné és Vadas Jánosné kivételével a többi összes tanuk, úgy a panaszosok, mint a panaszlottakéi, az egész presbiterium és az ezen ügyben f. év augusztus 20-án beadott kérvényt aláírt 31 egyháztág mindannyian azt állítják, hogy a kérdéses székeknek a Vattay család által lett készíttetéséről nem tudnak semmit, és hogy a Vattay család felnőtt tagjai a két első székbe soha nem jártak, hanem mindig a falnál levő két uri székben foglaltak helyet; — csupán özv. Rozgonyi Istvánné, Szakall Jánosné és Vadas Jánosné vallották azt, hogy apjuk, illetve nagyatyjoktól hallották, miszerint a két első és a falnál lévő két széket Vattay János csináltatta saját költségén, ezzel szemben meg Kertész István tanu vallotta, hogy a templomi székek az ő nagyapjának elbeszélése szerint közköltségen épültek, s csak azután lettek kiosztva az egyes családoknak.

A Vattay család részére a falnál levő s általuk az újabbi időkben is használt két uri szék a tárgyiratok szerint elegendő, ilyen esetben pedig négy széket nem is igényelhet, s indokolatlan dolog lenne az, hogy mikor arra szükség nincs, — négy széket tartson a család lefoglalva.

Mindezek alapján a Vattay családot a két első szék iránti igényével elutasítani, s a presbiteriumnak a székeknek az iskolás gyermekek részére lett kijelölése tárgyában hozott határozatát helyben hagyni kellett.

Mely ítélet nyomban kibirdettétvén, Tolnay György, mint a panaszosok jelen volt megbizottja az ellen fellebbezést jelentett be.

Kelt mint fent

Vadászy Pál s. k.
esperes.

Ragályi Béla s. k.
egyh. m. gondnok.

Zsóry György s. k.
világi aljegyző,
a bíróság jegyzője.

II.

Meszési székper.

Jelen voltak: Vadász Pál esperes, egyh. elnök, Ragályi Béla e. m. gondnok vil. elnök, Svingor József, Palcsó Károly, Botos József, Balogh István, Bodnár István, Dávid József egyházi, Wladár Ervin, Zsóry Gusztáv, Miklós Ödön, Szekrényessy Árpád, Gróf Vay Tihamér, Bárczay László világi tanácsbírák, Zsóry György világi aljegyző, mint a bíróság jegyzője.

Ezen ügy elbírálásában Dávid József és Gróf Vay Tihamér, tanácsbírák az E. T. 310. §-ának c) pontja alapján-, Bárczay László tanácsbíró az E. T. 283. §. utolsó pontja alapján részt nem vettek.

Tárgy:

Kóródi Gáspár meszesi lakos panaszt adott be a meszesi egyház község azon intézkedése ellen, hogy az ő családi székét árverés útján a Keresztési és Konyha családnak adta el; kéri az egyházközség intézkedésének megsemmisítését, s a templomi székhez való igényének megállapítását.

Bodnár István tanácsbírónak előadása, az ügynek Dávid József és Gróf Vay Tihamér tanácsbírák által a helyszínen eszközölt vizsgálat alapján ez ügyben az egyházmegyei közigazgatási bíróság a következőleg

Itélt :

A régi templomra egyes családok által szerzett székjogok az új templomra ki nem terjednek.

A székek elárverezése ügyében hozott egyházközségi határozat megsemmisítettik, s utasítatik a meszesi presbitérium, hogy az első

férfi szék jogáért a Keresztési István, Keresztési Ferencz, Csabai János és Konyha Józsefné által sajátjukból befizetelt 200 koronát nevezetteknek fizesse vissza. Végül utasittatik a meszesi presbitérium, hogy az új templomban az egyes családoknak a székekbe való elhelyezését a templomi építésénél teljesített pénzbeli és dologbeli szolgálmányok figyelembe vételével újból eszközölje.

Indokok.

A meszesi templom a réginék lebontása mellett teljesen újból építetett fel, s abban még a templomi székek is a régitől eltérő új elhelyezést nyertek, így a régi templomi székekre egyes családok által szerzett joguk az új templomban érvénynyel nem bírnak, régi jogon az új templom székeire senki igényt nem formálhat.

A két első férfiszék elárverezése érvénytelennek volt kimondandó, mert ezen intézkedésre az egyház felsőbb jóváhagyást ki nem eszközölt, már pedig ilyen intézkedéshez egyházmegyei jóváhagyás szükséges, s épen azért az árverés megsemmisítendő, s az árverési vételárban sajátjukból befizetelt 200 korona a Keresztési családnak visszaadandó és a presbitérium a családok elhelyezése tekintetében új szabályszerű eljárásra utasítandó volt.

Miről:

- 1., Keresztési István és társai,
- 2., Kóródi Gáspár és
- 3., a meszesi presbitérium azon hozzáadással értesítettnek, hogy ezen ítélet ellen 15 nap alatt az esperes urnál írásbeli felelkezéssel élhetnek.

Kelt mint fent.

Vadászy Pál s. k.
esperes.

Ragályi Béla s. k.
egyházmegyei gondnok.

Zsóry György s. k.
világi aljegyző,
mint a bíróság jegyzője.

III.

Bakos János tanító és a meszesi egyház között fennforgó peres ügy.

Jelen voltak: Vadászy Pál esperes egyh. elnök, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok vil. elnök, Svingor József, Palcsó Károly, Botos József, Balogh István, Bodnár István, Dávid József egyházi, Vladár Ervin, Zsóry Gusztáv, Miklós Ödön, Szekrényessy Árpád, Gróf Vay Tihamér, Bárczay László világi tanácsbírák, Zsóry György világi aljegyző, — mint a bíróság jegyzője.

Ezen ügy elbírálásában Dávid József és Gróf Vay Tihamér tanácsbírák az E. T. 310. §-ának e. pontja alapján, — Bárczay László tanácsbíró az E. T. 283. §. utolsó pontja alapján részt nem vettek.

Tárgy:

Bakos János meszesi tanító a meszesi lelkész változás ideje alatt teljesített egyes lelkészi funktiókért járó díjazás megállapítását kéri.

Az ez ügyben elrendelt vizsgálattal megbízott Dávid József és Gróf Vay Tihamér tanácsbírák által Meszesen 1904. aug. 11-én felek közbenjöttével megtartott tárgyalás alapján az egyházmegyei bíróság ez ügyben a következő vézést hozta.

A további közigazgatási bírósági eljárás megszüntetettik.

Indokok:

A kiküldött tanácsbírák által megtartott tárgyaláson a kérvé-

nyező tanító és a presbitérium között az ügy békés uton elintéztetett, így további bírósági eljárásnak szüksége nincs.

Kelt mint fent.

Vadászy Pál s. k.
esperes.

Ragályi Béla s. k.
e. m. gondnok.

Zsóry György s. k.
világi aljegyző.

IV.

Az időszi tanács megalkotásáról.

A bíróság az E. T. 283. §-a értelmében az időszi tanácsot megalkotja s abba egy évi időtartamra megválasztja:

I. Tagokul: Svingor József, Szekrényessy Árpád, Vladár Ervin; póttagok: Dávid József, Balogh István, Gróf Vay Tihamér.

II. Tagok: Palcsó Károly, Zsóry Gusztáv, Miklós Ödön; póttagok: Botos József, Bodnár István, Bárczay László.

Mely jegyzőkönyv felolvastatván ezennel hitelesítettik.

Kelt mint fent.

Vadászy Pál
esperes.

Ragályi Béla
egyh. m. gondnok.

Szuhay Benedek
papi főjegyző.

FÜGGELÉK.

Lelkész értekezleti jegyzőkönyv.

Felvéetelt a felsőborsodi ev. ref. egyházmegye 1902. évi aug. hó 4-én Edelényben tartott lelkész értekezleti közgyűlésében.

Jelen voltak: Nt. Vadász Pál esperes elnökte alatt, Balogh István, Barna Gyula, Bartha Mihály, Batta József, Bodnár Béla, Bogdányi József, Csapó János, Csiky József, Csizmadia Jenő, Csontó Károly, Dakó Lajos, Demeter Bertalan, Doktor Gyula, Elek József, Farkas József, Kazay Géza, Kerekes János, Mindszenti Imre, Nagy Barna, Nagy Sándor, Némedy József, Palcsó Károly, Pataký János, Rozgonyi László lelkészek, Csabay Pál, Ponus Lajos s. lelkészek és több világiak.

Jegyzők: Szuhay Benedek és Szentmártoni Dániel.

Távolmaradásukat kimentették: Horváth János, Simon József, Simon Gyula, Botos József, Tóth János, Svingor József.

Nem igazolták: Lesko László, Dávid József, Bárdos István, Lengyel Gyula, Beregszász Ferencz, Osváth Zoltán, Vladár József, Bodnár István, Kirvác László, Szabó József, Konyha Pál, Almássy Lajos, Nagy Lajos, Csiky Zoltán, Kiss Ferencz. — A megállapított 4 korona birságban elmarasztaltának.

I.

Közének és Bogdányi József áhítatos imádsága után Vadászy Pál elnök melegen üdvözölve a jelenlevőket, mint minden egyes alkalommal, úgy most is szép beszéddel nyitotta meg tanácskozásunkat.

Értekezlet ez eszmékben, gondolatokban gazdag s a mai egyházi állapotokat hiven vissza tükröző, tanulságos megnyitójáért elnöknek jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, s egyhangu határozattá emeli, hogy e beszéd egész terjedelmében a „Sárospataki-Lapokban“ is közzé tétessék.

II.

Ném ed y J ó z s e f dédesi lelkész emlékbeszédet tart R á c z E n d r e volt tardonai lelkésztársunk felett.

Értekezlet igaz kegyelettel hallgatta meg a boldogult lelkipásztor emlékét találó képekben, hü vonásokban felidéző nekrológot, melyért szerzőnek köszönetet szavaz, s egyszersmind felkéri, hogy e beszédét saját kezüleg örökítse meg az „Emlékkönyv“ lapjain.

III.

Nt. V a d á s z y P á l elnök lelkesítő indítványára

kimondja értekezlet, hogy az „Uj V a y - M o e s á r y“ alap sorsát jövőben is szíven viseli, s a további gyűjtés hathatós előmozdítása érdekében igyekezni fog ezután is közremunkálni.

IV.

Egy kiküldött bizottság (B o t o s J ó z s e f, S z u h a y B e n e d e k, G ö ö z F e r e n c z, K o v á c s G u s z t á v,

F ö v e n y e s s y B é l a) nevében S z u h a y B e n e d e k ért. jegyző felolvassa az „Uj-Énekeskönyv“-ről készített következő birálatát.

Értekezlet a birálat szerzőjének szives köszönetet szavaz, s vele egyértelműleg úgy vélekedik, hogy bár az Uj „Énekeskönyv“ feltétlenül jobb, mint a régi, mindazáltal ugy, a mint van, állandó használatra el nem fogadható, hanem újabb revidálások czéljából vissza adandó az énekügyi-bizottságnak. Beosztása, sorrendje határozottan rossz. A „zsoltár“ és „dicséret“ elnevezést semmi képen sem szabad mellőzni, mert különben a nagy számú ének között, különösen népünk nehezen fog eligazodni. — Még sok ének bátran kihagyható, soknak pedig az átdolgozása nem dicséretet, avagy julalmat, hanem megrovást érdemel. — Nem helyesen járt el az énekügyi bizottság akkor, a midőn a jeligés leveleket előbb felbontotta s a jutalmakat előbb kiosztotta, mint megelőzőleg az egyes műdarabok átmentek volna az egyetemes birálaton. — Végül kimondja értekezlet, hogy a birálat az egyházmegyére pártolólág felterjesztetik.

V.

Olvastatott D o k t o r G y u l a lelkész indítványa a „B á r c z a y alapítvány“ kamatainak kiosztása tárgyában.

Miután a Lászlófalván tartott mult őszi gyűlés e tárgyban teljesen kimerítő, érdemleges határozatot hozott: értekezlet ez indítmány felett napi rendre tér.

VI.

Elnök előadja, miszerint a folyó év április 8-án tartott egyetemes lelkész értekezleti közgyűlés kebeléből kibocsátott „Felhívás“-ra, — mely felhívás a hazai mindkét prot. egyházmegyékhez és lelkészi karhoz intéztetett avégből, hogy az általános fizetésrendezés idején a legkisebb lelkészi javadalom az 1848. XX.

t-cz. alapján legyen 2400 korona megfelelő korpótlékkal rendezve, s evéghől egy Budapesten tartandó közös értekezletre hívja fel az egyházmegyéket, — e minden egyházmegye esperesének megküldött felhívásra eddigelé 14 egyházmegye küldött hivatalos jegyzőkönyvi pontot névszerint: a bihari, debreczeni, erdővidéki, békésbányai, beregi, orbai, alsó-szabolcsi, nagykárolyi, érmelléki, görgényi, nagyszalontai, nagyenyedi, felsőborsodi ev. ref. és a pest-megyei ág. ev. egyházmegye, s ebből is kettő ellenzi a közös értekezlet tartását, hanem óhajtja, hogy a mozgalmat hivatalos térre vive felettes hatóságaink útján és közreműködésével igyekezzünk e fontos kérdést megoldani.

Értekezleti közgyűlés sajnálattal veszi tudomásul, hogy a hazai mindkét prot. egyházmegyének megküldött felhívásra idáig csak 14 egyházmegye felelt be hivatalosan. — Mindennek dacára kimondjuk, hogy mi a tavaszi felhívásban kifejtett elveinkhez ma is rendületlenül ragaszkodunk. — Kimondjuk, hogy az 1848. XX. törvényezikk érdekében kibontott zászlót kiejteni kezünkől nem szabad. Sőt mivel a jelek nem a legmegbízhatóbbak, s e nagy jelentőségű országos törvényezikk keresztül viteléhez fűzött édes álmaink, reményeink napról-napra foszladoznak: annál inkább tetterre kell buzdulnunk, tönörülnünk kell mindenütt a kibontott zászló alá, a nemes harczoshoz méltó fegyverek komoly felhasználásával továbbra is küzdeni kell törvényben biztosított jogainkért, s ma már a legfelsőbb helyeken is észre vett, sőt elismert igazainkért. És e gondolatok hatása alatt újból kimondja értekezletünk, hogy igenis nagy szükség van arra, hogy maga a közpapság is megmozduljon, s hazánk minden részéből összegyülekezve egy jól előkészített országos lelkészi értekezleten gondolatainak, érzelmeinek egy és más irányban kifejezést adjon. E végre a már tavaszi értekezletünkön kiküldött bizottság (C s o n t ó K á r o l y, E l e k J ó z s e f, S z u h a y B e n e d e k) megbíztatik, hogy a két protestans egyházmegyékhez és lelkészi körökhöz újabb felhívást intézzen aziránt, vajjon helyeslik-e a tervbe vett országos értekezletet, s hajlandók-e részt venni azon?

E felhívás így hangzik:

Szives kérelem

a hazai mindkét protestáns egyházmegyékhez és lelkészi karhoz!

Midőn a felsőborsodi ev. ref. egyházmegyének lelkészi értekezlete s maga az egyházmegye is minden magyarországi ev. ref. és ág. evang. egyházmegyéhez megküldött „Felhívás“-át kibocsátotta, azon nemes czél lebegett lelki szemei előtt, hogy az általános fizetésrendezés idején a protestáns papság fizetésének — az állás fontosságához legalább megközelítőleg méltó rendezését felvesse s az iránt minden illetékes tényező közreműködését felköltve kitűzött czélját minél biztosabban elérhesse.

Ugy látszik, a megindított mozgalom általános érdeklődést keltett. Indítványunkat a legtöbb helyen sajtókban és közgyűlésekben nagy lelkesedéssel fogadták, kibontott lobogónk alá az egyházmegyék már is szép számmal sorakoztak.

A hozzánk beérkezett hivatalos nyilatkozatok arról szólnak, hogy a tulajdonképeni czél elérése iránti törekvés, miszerint: legyen alapfizetése 2400 korona s 6 izben 200 – 200 korona ötödéves korpótlék minden magyar protestáns lelkésznek — már is általános. Csak az a baj, hogy a hivatalos jegyzőkönyvi határozatot eddig 14 egyházmegye küldötte meg, névszerint: a bihari, debreczeni, erdővidéki, békésbányai, beregi, orbai, alsószabolcsi, nagykárolyi, érmelléki, görgényi, nagyszalontai, nagyenyedi, felsőborsodi ref., és a pestmegyei ág. evang. egyházmegye; pedig részint az egyházi lapok, részint a „Magyar Szó“ útján, úgy tudjuk, hogy 26 egyházmegye döntött már ebben a fontos kérdésben úgy, hogy a felsőborsodi indítványt üdvözlik, elfogadják, sőt részben képviselőiket is megválasztották; de mivel több egyházmegye jegyzőkönyvi határozatot nem küldött, így csak 14 egyházmegye határozata van előttünk.

A nagyszalontai és nagyenyedi egyházmegye kivételével a többi egyházmegye helyesli az országos értekezlet összehívását sőt sokan arra sarkalnak, hogy legyen az az összejövetel minél előbb s nem csak a lelkészek, hanem lehetőleg minél több világi képviselő részvétele mellett.

Régi felhívásunk lényegéhez mi ma is rendületlenül ragaszkodunk. De a mennyiben mi már abban kifejeztük azon véleményünket, hogy az egyházmegyék általános többségének a kedvező megnyilatkozásától tesszük függővé a további lépéseket: szívesen kérjük a Nt. Esperes urat, illetve értekezletti Elnököt, hogy indítványunkat szeptember hó 25-ig tárgyalatni s a határozatot jegzőkönyvi pontban veünk közölni méltóztassék, annyival inkább, mivel a töredékes lelkészi értekezletet mi sem célravezetőnek, sem a hazai prot. papság méltóságához illőnek nem tartjuk s abban mi kezdeményezők még részt sem vennénk.

Ha az egyházmegyék többségének kedvező nyilatkozata kezünk között lesz, akkor mi igyekezni fogunk az országos értekezlet elnökségére tekintélyes egyént megnyerni, s ennek közreműködésével felkérendő egyetemes intéző bizottság pedig gondoskodni fog a tovább teendők megtételéről, s a program megállapításáról.

A hazai protestáns papság nagy szellemi tökét képviselt eddig is. Ha megmozdul s nemzeti voltára, a múltban teljesített szolgálataira hivatkozva jogos kérését ha fejemeli, mi hisszük, hogy bezárt ajtókra és süket fülekre nem talál, mert Urunk Jézus Krisztus mondja: „Kérjétek és megadatik; zörgessetek és megnyitattik ti néktek.“

Ha pedig egyházmegyéink többsége esetleg nem volna barátja az országos értekezlet tartás eszméjének, hanem az egyházi hivatalos hatóságok útján óhajtja kitűzött célunkat megvalósítani s jogos kérelmünket a Konvent útján a magas kormányhoz felterjeszteni, mi ebbe is szívesen bele nyugszunk, azonban ez esetben is kérjük becses határozataikat Nt. Vadász Pál felsőborsodi ref. esperes urhoz (Sajószentpéter, Borsodmegye,) hivatalosan megküldeni s a magasztos ügynek mielőbbi megvalósítása érdekében minden lehetőt elkövetni.

Az ügy tovább vitelével a tavaszi egyházmegyei lelkészi értekezlet bizottsági tagjai (Csontó Károly, Elek József, Szuhay Benedek) bizatnak meg.

Kelt Edelenyben, 1904. augusztus 4-én

a bizottság nevében:
Szuhay Benedek
 ért. jegyző.

VII.

Az 1848. XX. t.-cikket érintő tanácskozás folyamán Csizmadia Jenő bánhorváti lelkész indítványozza, hogy értekezleti közgyűlésünk fejezze ki rosszaságát Eötvös Károly országgyűlési képviselő iránt azért, mivel a törvényhozás termében minket protestánsokat mélyen sértő illetlen kifejezésekkel támadott.

Értekezlet megbotránkozással veszi tudomásul ez újabb sértegetését a prot. papságnak épen hivatalban levő sőt vezető embereink részéről. S midőn e sértegetés ellen önérzettel tiltakozik határozatilag kimondja, hogy csak sajnálatunknak ad kifejezést Eötvös Károly eljárása felett, s csodálkozik azon, hogy miképen tudott magáról így megfélemlkezni a rólunk való megemlékezés pillanatában az az Eötvös Károly, ki kiváló író és szónoka az országgyűlésnek — oszlopos tagja a dunamelléki egyházkerületnek és tanácsbirája. Igazán szomorú jele az időknak, hogy a politikai pálfordulások szerint változik sok embernek meggyőződése s a politika már is befészkelődött az egyházba, amitől föltétlenül meg kell szabadítani az egyházat, ha azt akarjuk, hogy éljen és virágozzék ez a prot. anyaszentegyház!

VIII.

Olvastatott Csiky József lelkész indítványa a bánya- és gyártelepen levő ev. ref. vallású növendékek vallásos oktatása tárgyában.

Indítvány az egyházmegyére pártolólág felterjesztetni határoztatik.

IX.

Bartha Mihály s.-vámosi lelkész lemondásával az értekezleti alelnökség megüresedvén

erre közakarattal Balogh István edelényi lelkész, egyh. megyei tanácsbíró választatott meg.

X.

Több tárgy nem lévén ima és elnöki zárszó után a közgyűlés feloszlott.

Ezen jegyzőkönyvi pontokat jegyezték:

Szuhay Benedek ért. jegyző a VI. VII. X. pontokat.

Szentmártoni Dániel ért. jegyző az I. II. III. IV. V. VIII. IX. pontokat.

A jegyzőkönyv rövid tartalma.

1. A közgyűlés megnyitásátik.
2. Esperesi féléves jelentés olvastatik.
3. Lászlófalvi lelkészválasztás s beiktatásról való intézkedés.
4. Visnyói lelkész beerősítése elhalasztatik.
5. Konyha Pál meszesi lelkész beerősítési ügye.
6. Tanítói beerősítések.
7. Csabay Pál II. lelkészi bizonyítványát bemutatja.
8. Kőszeghy János s. lelkész bekebeleztetik.
9. Lelkészerterkezleti jegyzőkönyv felolvastatik, (Próba énekeskönyv, Felsőborsodi kiáltvány ügye.)
10. Tanítóegyleti jegyzőkönyv felolvasása, tárgyalása.
11. Tanügyi bizottsági jegyzőkönyv, elnöki jelentés olvastatik. Megfelelő intézkedések.
12. Új lelkészek beiktatása.
13. Új „Vay-Mocsáry“ alapítvány ügye tárgyalatik.
14. Ünnepi legátusokról való intézkedés.
15. Parochiális szekrények ügye.
16. A vallástani kézi könyvek s halotti énekes könyvről való intézkedés.
17. A nekézsenyi egyházi föld kisajátítási ügye.
18. A meszesi feles lelkészi jövedelem felől való intézkedés.
19. A szentjakabi tanítói új díjlevél felterjesztetik.
20. A visnyói iskola építésére a kölesön ügylet engedélyeztetik.
21. A felsőnyárádi tanítói új díjlevél megerősítettik.
22. A disznóshorváti adás-vételi ügy.
23. Közalapi segély kérvények tárgyalatnak.
24. A bánfalvi vitás temető ügy rendeztetik.
25. Bogdáni József varbói lelkész failletményi ügye.
26. Kőrösi István alacsikai lelkész jelentése tárgyalatik.

27. Kőrösi István kérelme nem teljesítettik.
28. A lászlófalvi parochiára tett kivetés megerősítettik.
29. Szuhay Benedek kápolnai ref. lelkész és Gaál György tanító kérelme az erdő kivágatása iránt teljesítettik.
30. Demeter Bertalan bódvai lelkésznek a földbérleti szerződése megerősítettik.
31. Soltész Kálmán szendrői tanító elleni kérvény tárgyalása.
32. Papp Ferencz rudobányai volt gondnok kérelme tárgyalatik.
33. Ózd templom tervét s költségvetését bemutatja.
34. Dr. Sáfrán Dezső ügyész jelentése tárgyalatik.
35. Bánvölgyi járás lelkészei figyelmeztetnek az egyházmegyei határozat betartására.
36. A rakacza-szendi lelkész jelentése tárgyalatik.
37. A meszesi presbiterium jelentése tárgyalatik.
38. A ládbessenyői h. lelkész megrovatik.
39. Az alacsikai iskoláról való jelentés.
40. Rudobányai hátralékos ügyek felőli intézkedés.
41. Kondó hátralékos ügyei rendezés alatt vannak.
42. A laki egyház jelenlése tárgyalatik.
43. Szilvásról jelentés nem érkezvén, az ügy nyilvántartatik.
44. A berentei kut ügy rendeztetik.
45. A szentjakabi tanítói kisajátított földek vitás ügyének lebonyolítása ügyészre bizatik.
46. Ládbessenyői iskola építési ügyére vonatkozó intézkedés.
47. Varbó hátralékos ügyei rendeztetnek.
48. A szakácsi lelkész jelentést nem küldvén, megrovatik.
49. A bódvai iskola építés ügye tárgyaltatatik.
50. A mályinkai egyház ügye egyházlátogatóságra bizatik.
51. A bánfalvai egyház kötvényei rendeztettek.
52. A nekézsenyi hátralékos ügyek egyházlátogatóság figyelmébe ajánlatik.
53. Hanyag lelkészek felőli intézkedés.
54. A dédesi egyház magtár-alap ügye tárgyalatik.
55. A f.-nyárádi lelkész és tanítói javadalmat képező „Debreczenyi“ hagyaték elhelyezésére vonatkozó határozat.
56. A szendrő-ládi tanítói alap felőli intézkedés.
57. A tardonai lelkész jelentése tárgyalatik, s a hiányok felderítésére s elintézésére küldöttség megy.
58. Segély kérvények tárgyalása.
59. Az egyházlátogatói járások elosztása.
60. Abod kérelme teljesítettik.
61. Kerületre képviselők küldetnek.

62. Lelkész avatásra 2 ifju lelkész ajánltatik.
  63. Zsinati tagok ühvözöltetnek.
  64. Jövő közgyűlés helye.
  65. A jkönyv hitelesítése.
-

Bírósági ügyek.

- I. Martonyi székper.
- II. Meszesi székper.
- III. Bakos János tanító és a meszesi egyház között fenforgó peres ügy.
- IV. Az időszaki tanács megalakítása.

Függelék.

Az értekezlet jegyzőkönyve.
